

Veřejný ochránce práv

Bc. Aneta Mertlová

Diplomová práce
2010

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Aneta MERTLOVÁ**
Studijní program: **N 6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**

Téma práce: **Veřejný ochránce práv**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Charakterizujte postavení veřejného ochránce práv jako jednoho z kontrolních mechanismů veřejné správy.
- Vymezte pravomoc a působnost veřejného ochránce práv.

II. Praktická část

- Proveďte rozbor vybraného případu a v něm demonstруйте uplatnění pravomoci a působnosti veřejného ochránce práv.
- Zhodnoťte stávající postavení veřejného ochránce práv.
- Formulujte návrh de lege ferenda.

Závěr

Rozsah práce: **cca 70**
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

- [1] HENDRYCH, D. Správní právo: Obecná část. 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009. 837 s. ISBN 978-80-7400-049-2.
[2] SLÁDEČEK, V. Ombudsman, ochránce práv ve veřejné správě. 1. vyd. Praha: Karolinum, 1998. 200 s.
[3] SLÁDEČEK, V. Zákon o Veřejném ochránci práv: komentář. Praha: C. H. Beck, 2000. 135 s. ISBN 80-7179-445-7.

Vedoucí diplomové práce: **JUDr. Jana Jurníková, Ph.D.**
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání diplomové práce: **29. března 2010**
Termín odevzdání diplomové práce: **3. května 2010**

Ve Zlíně dne 29. března 2010

doc. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

prof. RNDr. René Wokoun, CSc.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Ve Zlíně 3.5.2010

Amela Kerdlová

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídně k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Cílem diplomové práce s názvem Veřejný ochránce práv je zhodnocení instituce, co se týká jejích pravomocí, tedy zda jsou pro výkon funkce ochránce dostačující, nebo zda-li je třeba je pro lepší fungování rozšířit. Dále je v diplomové práci popsán postup podávání stížností, tzn. kdo může podat stížnost, kdy a kam ji podat, jaký může následovat postup ochránce atd. Úřad ochránce disponuje důležitou vlastností, kterou je nezávislost. Ze zákona však vyplývá jedna povinnost vůči Poslanecké sněmovně - každoroční předkládání souhrnných písemných zpráv o činnosti za uplynulý rok.

V praktické části se věnuji možnosti, jak lze zneužít nepřesně stanoveného zákona, co se týká odměn státních zaměstnanců. Dále metodou komparace hodnotím ombudsmany v jiných státech s českým ochráncem. Na samotném závěru diplomové práce jsem navrhla „perfektního“ ochránce, a to na základě poznatků z jiných států, kde tato instituce má již tradici několik desítek let či století.

Klíčová slova: Veřejný ochránce práv, instituce, pravomoce, stížnost, podnět, Poslanecká sněmovna

ABSTRACT

The aim of my diploma work called Ombudsman is a valorizing of an institution, especially their authorities. It means if they are enough for their enforcement of an Ombudsman's function or if it is necessary to extend them for better operating. I also described a process of complaining. For example who can complain, when and where can complain, what process of Ombudsman can follow etc. And Ombudsman's administration has an important character and that is independence. However, there is an obligation joined with Chamber of the Deputies – early showing of summary written messages about activities of last year.

In my practical part there are possibilities how to abuse inexactly set laws which refer to rewards of public employees. I compare Ombudsmen from other countries with the Czech Ombudsman. I suggest „the best“ Ombudsman in the end of my diploma work thanks to information from other countries where this institution has already had tradition of many decades or centuries.

Keywords: Ombudsman, institution, authority, complaint, suggestion, Chamber of the Deputies

Poděkování

Chtěla bych poděkovat vedoucí své diplomové práce JUDr. Janě Jurníkové, Ph. D. za odborné vedení a cenné poznatky k mé práci. Dále chci touto cestou poděkovat své rodině za veškerou pomoc a podporu během mého studia.

Prohlašuji, že odevzdaná tištěná verze diplomové práce a elektronická verze diplomové práce, nahraná do IS STAGU, jsou totožné.

Motto:

„Vzdělání je to, co nám zůstane, když zapomeneme, co jsme se učili ve škole...“

Karel Čapek

OBSAH

ÚVOD	11
I TEORETICKÁ ČÁST	13
1 ÚVOD	14
2 VYMEZENÍ INSTITUCE	16
3 PRAVOMOCE A ČINNOST	17
3.1 PRAVOMOC	17
3.2 ČINNOST	19
3.2.1 Jednání z vlastní iniciativy	21
4 FUNKCE VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV	22
4.1 NESLUČITELNOST FUNKCE S JINOU FUNKCÍ	22
4.2 VOLBA OCHRÁNCE	22
5 PODÁVÁNÍ STÍŽNOSTÍ	23
6 SOUHRNNÁ ZPRÁVA VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV	26
6.1 OBSAH SOUHRNNÉ ZPRÁVY	26
7 VZNIK ZÁKONA O VEŘEJNÉM OCHRÁNCI PRÁV	28
II PRAKTICKÁ ČÁST	32
8 DISKUTABILNÍ OTÁZKY	33
8.1 ODMĚNY	33
8.1.1 Žebříček nejlépe placených státních zaměstnanců v ČR	33
8.2 OMBUDSMAN NA MÍSTNÍ ÚROVNI	35
9 KOMPARACE OMBUDSMANŮ	38
9.1 OMBUDSMAN V NĚKTERÝCH KLASICKÝCH EVROPSKÝCH DEMOKRACIÍCH	38
9.1.1 Švédsko	38
9.1.2 Velká Británie	39
9.1.3 Německo	39
9.1.4 Rakousko	40
9.1.5 Francie	40
10 PRAVOMOCE	42
10.1 ROK 2006	42
10.2 ROK 2008	44
10.3 ROK 2009	44
10.4 NÁVRH ROZŠÍŘENÍ PRAVOMOCÍ	45
11 ROZBOR PŘÍPADU	47

12 OMBUDSMAN V ČR	57
ZÁVĚR	59
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	61
SEZNAM OBRÁZKŮ	64
SEZNAM TABULEK.....	65

ÚVOD

Jako téma své diplomové práce jsem si vybrala „Veřejný ochránce práv“, protože tato instituce je u nás v České republice v podstatě nová. V mnoha jiných státech má již dlouholetou tradici, často pod názvem ombudsman, ale u nás si na to občané ještě pořád zvykají. Toto téma je hodně diskutabilní, co se týká otázky, zda je tato instituce u nás přínosem, zda to nejsou zbytečně vynaložené finanční prostředky ze státního rozpočtu. Mnoho lidí odsuzuje instituci ochránce především proto, že nedisponuje mnoha pravomocemi, že například nemá ze zákona pravomoc nařít, k jaké nápravě, při zjištění pochybení, má dojít. Pouze doporučuje návrhy k opatření. V mé práci bych se tedy chtěla zabývat tím, zda je tato instituce přínosem v oblasti ochrany před veřejnou správou, tedy před jejím nesprávným či nečinným jednáním. A současně se budu zabývat pravomocemi veřejného ochránce práv – zda jsou jeho pravomoce opravdu omezené pro výkon jeho funkce anebo zda jsou dostačující. Faktem je, že pravomoci jsou postupně rozšiřovány, což popisují ve 3. kapitole a dále je rozebírám v praktické části v kapitole 10, kde uvádím i svůj návrh, v jaké oblasti by měly být pravomoce ochránce rozšířeny. Funkce ochránce je specifická tím, že je neslučitelná s jinou funkcí a samotný volební akt má také svá jistá specifika, která jsou uvedena v kapitole 4.

Ochránce slouží občanům České republiky, kteří mají možnost podávat své stížnosti na tento úřad, pokud se domnívají, že byli poškozeni ze strany úřadů, které jsou uvedeny v zákoně č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, anebo pokud se domnívají, že došlo k diskriminaci, čímž se myslí diskriminace ve všech oblastech. Postup, jak se taková stížnost podává, není příliš složitý, ale je důležité, aby stěžovatel se předem informoval, kdy může takovou stížnost podat, to znamená například, jestli daný podnět spadá do působnosti ochránce, v jaké formě musí být vyhotovena, dále jaký postup ochránce po podání stížnosti může následovat, to vše je předmětem kapitoly číslo 5.

Instituce Veřejný ochránce práv je institucí zcela nezávislou, není parlamentu nijak podřízena. Ze zákona však vyplývá jedna povinnost vůči Poslanecké sněmovně, a to každoroční podávání Souhrnné písemné zprávy o své činnosti za uplynulý rok. A právě takové zprávy jsou klíčové, pro zhodnocení funkčnosti této instituce, jelikož jsou zde uvedeny různé statistiky, například kolik ochránce obdržel stížností, kolik jich spadalo do jeho působnosti, kolik jich bylo zdárně vyřešeno atd. Uvádí se zde i konkrétní případy. Této souhrnné zprávě se věnuje celá kapitola číslo 6.

Instituce Veřejný ochránce práv by ale nevznikla, pokud by tomu nepředcházelo schválení zákona. Tomu předcházel složitý sled událostí již mnoho let před konečným schválením zákona Poslaneckou sněmovnou a posléze i Senátem. Zákon doslova putoval sem a tam. Poslanecká sněmovna již několikrát schválila návrh zákona, ale Senát ho vracel zpět. Docházelo stále k jistým modifikacím zákona, až v roce 1999 byl zákon konečně schválen. Více o vývoji zákona se budu zabývat v poslední kapitole teoretické části, tedy kapitole v 7.

Aktuální otázkou je deficit státního rozpočtu, konkrétně kde ušetřit finanční prostředky a docílit tak snížení schodku. Samotná instituce tvoří samostatnou kapitolu státního rozpočtu. Proto při současných spekulacích, zda zrušit některá ministerstva či je spojit, může vyvstat otázka, zda není provoz úřadu ochránce příliš nákladný, zda opravdu dostatečně přispívá svou činností k řešení sporů v oblasti veřejné správy. Na možné zneužití finančních prostředků poukazují v kapitole 8.

Metodou komparace v kapitole č. 9 hodnotím pravomoc ochránců v jiných státech a pravomoc českého ochránce.

Závěr své diplomové práce věnuji svému návrhu „perfektního“ ochránce. Inspirovat se nechávám ochránci z jiných států, kde mají již dlouhou tradici a tyto instituce zde úspěšně fungují již několik desítek let až století.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ÚVOD

Přesné vymezení české instituce Veřejný ochránce práv podává zákon č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv, který působí k ochraně osob před jednáním úřadů a dalších institucí uvedených v tomto zákoně, pokud je v rozporu s právem, neodpovídá principům demokratického právního státu a dobré správy, jakož i před jejich nečinností, a tím přispívá k ochraně základních práv a svobod. [8]

Zde zákon uvádí přesnou, jasnou a stručnou definici, kdo Veřejný ochránce práv je. Když se zaměříme na samotný název této instituce, musíme zabrousit do dávné historie, a to do počátku 18. století do Švédska. Zde vzniknul první ombudsman. A tento název se dále rozšiřoval různě po světě. Při vzniku tohoto zákona se ale zavedl jiný termín, který jasně říká, do jaké oblasti tato instituce spadá. Název ombudsman by nejspíš pro české občany zněl dosti cizorodě a hlavně zmateně, protože ve světě existují různé modifikace ombudsmana, všichni nejsou identičtí, proto je lepší, že byl vytvořen čistě česky znějící pojem, a zároveň ukazuje, že ta naše instituce se liší.

Obr. 1. JUDr. Otakar Motejl [2]

Co znamená název Veřejný ochránce práv? „Ochránce práv“, protože chrání naše práva, ačkoliv dříve se počítalo s tím, že bude sloužit i k ochraně základních lidských práv, ale tohle neuspělo, v zákoně to zakotveno není – protože pak by konkuroval ústavnímu soudu, chrání pouze naše práva, která se týkají veřejné správy – od toho tedy název „Veřejný“ ochránce práv. Ovšem myslí se tím veřejná správa, která je vykonávána na státní úrovni, tedy netýká se samosprávy.

Ustavení instituce předcházela řada obdobných iniciativ oficiálních i neoficiálních. Teprve až na sklonku r. 2000 byla funkce obsazena. Prvním českým ombudsmanem byl zvolen Otakar Motejl, posléze byla jako jeho zástupkyně ustanovena A. Šabatová.“ [1]

Obr. 2. Mgr. Anna Šabatová [11]

2 VYMEZENÍ INSTITUCE

Existuje celá řada definic. Nelze říci, která je správná a která ne, protože např. každý stát má svého ombudsmana v poněkud modifikované podobě a taky definice se postupem času a postupem novelizací zákonů trochu mění. A není jednoduché ve stručné definici vyjádřit kdo je ombudsman a jaká je jeho náplň práce či pravomoci atd.

Většina světových encyklopedií se ve svých definicích v některých bodech shoduje. Například že ombudsman je nezávislý úředník, který přijímá stížnosti od občanů, provádí šetření a navrhuje řešení. [3]

Trefně se jeví následující stručné vymezení instituce vystihující vše podstatné:

„Chrání osoby před jednáním úřadů a dalších institucí, pokud je toto jednání v rozporu s právem, neodpovídá principům demokratického právního státu a dobré správy nebo jsou úřady nečinné. Provádí také preventivní systematické návštěvy míst, kde mohou být lidé omezováni na svobodě, a usiluje o respektování jejich základních práv. Ochránce rovněž přispívá k prosazování práva na rovné zacházení a ochraně před diskriminací.“ [2]

3 PRAVOMOCE A ČINNOST

3.1 Pravomoc

Veřejný ochránce práv v České republice působí k ochraně osob před jednáním (či nečinností) úřadů a dalších institucí, které vykonávají státní správu, pokud je takové jednání:

- v rozporu s právem,
- nebo právu neodporuje, ale je jinak vadné či nesprávné, a tedy neodpovídá principům demokratického právního státu a principům dobré správy,
- jsou-li tyto orgány nečinné. [5]

Ochránce je oprávněn zabývat se stížnostmi občanů, které směřují proti činnosti:

- ministerstev a jiných správních úřadů s působností pro celé území České republiky a správních úřadů jim podléhajících,
- orgánů územní samosprávy (tj. obce a kraje), ale pouze při výkonu státní správy, nikoli tam kde rozhodují ve vlastní působnosti (samospráva – ochránce nemůže posuzovat jednání a rozhodování orgánů krajů a obcí v samostatné působnosti, mj. by to totiž mohlo být chápáno jako zasahování do práva na samosprávu)
- České národní banky, pokud působí jako správní úřad,
- Rady pro rozhlasové a televizní vysílání,
- Policie České republiky s výjimkou vyšetřování, kdy působí v trestním řízení,
- Armády České republiky a Hradní stráž,
- Vězeňské služby České republiky,
- zařízení, v nichž se vykonává vazba, trest odnětí svobody, ochranná nebo ústavní výchova a ochranné léčení,
- zdravotních pojišťoven,
- orgánů soudu a státního zastupitelství při výkonu státní správy (zejména otázka průtahů v řízení, nečinnosti soudů a nevhodného chování soudců), nikoliv proti samotnému rozhodnutí soudu nebo státního zástupce. [5]

Taková zařízení, jako je například vězení a další podobná zařízení, kde je člověk nějakým způsobem zadržen, jsou bezpochyby vhodně situována do působnosti Veřejného ochránce práv, protože právě na takových místech může docházet velmi často ke špatnému či nepřiměřenému zacházení a zároveň jedinec nemá moc šancí se bránit, když není na svobodě a je odkázaný k pobytu v uzavřeném prostředí. V zařízeních, kde se vykonává vazba může docházet k častému nepřiměřenému zacházení a to například nevhodnými metodami vyslýchání atd.

Ochránce vede nezávislá šetření, ale nemůže nahrazovat činnost orgánů státní správy a nemůže rušit nebo měnit jejich rozhodnutí. Při zjištění pochybení však může od úřadů či institucí požadovat, ne nařizovat, aby zjednaly nápravu. [5]

Jedno z nejdiskutabilnějších témat je právě absence možnosti nařídit nápravu. V České republice je sice respektováno doporučení ochránce, ale otázka je, jak ještě dlouho.

Ochránce může zahájit šetření na základě písemné či ústní stížnosti občana, ale i z vlastní iniciativy (např. na základě informací z médií). [5]

Od roku 2006 vykonává ochránce dohled nad dodržováním práv osob omezených na svobodě. Provádí systematické preventivní návštěvy zařízení, kde jsou nebo mohou být osoby drženy na základě rozhodnutí či příkazu orgánu veřejné moci (např. soudu) nebo z důvodu závislosti na poskytované péči (především z důvodu věku, zdravotního stavu, sociální situace atp.). Jde o:

- Věznice
- Azylová střediska
- Psychiatrické léčebny
- Zařízení ústavní a ochranné výchovy
- Policejní cely
- Zařízení sociálních služeb
- Léčebny dlouhodobě nemocných [5]

Na takových místech je jistě velmi důležité provádět návštěvy, a to často a důkladně. Nemůžeme čekat na podnět ze strany osob, umístěných ve zmíněných zařízeních. Taková místa jsou velmi náchylná na špatné zacházení.

Po sedmi letech existence (v r. 2008) instituce Veřejného ochránce práv k jejím pravomocím přibýlo zvláštní oprávnění v oblasti státní správy soudnictví – právo navrhnout zahájení kárných řízení proti předsedům a místopředsedům soudu v případě, že porušují povinnosti spojené s výkonem jejich funkcí. [5]

V roce 2009 došlo ke schválení antidiskriminačního zákona a ochránce se stal orgánem pomáhajícím obětem diskriminace. Tento zákon ovšem neumožňuje ochránci zasahovat do soukromoprávních vztahů (například mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem, i když je zaměstnavatelem státní úřad). Výjimku tvoří pouze tedy ty stížnosti, kde se jedná o diskriminační jednání. Zde může ochránce zasahovat i ve sféře soukromoprávní. [5]

Ochránce také nemůže zasahovat do rozhodovací činnosti soudů. Není oprávněn zasahovat do činnosti výslovně vyjmenovaných institucí:

- soudy všech stupňů a typů v jejich rozhodovacích pravomocích,
- rozhodovací činnost státních zastupitelství,
- parlament, prezident republiky a vláda,
- Nejvyšší kontrolní úřad,
- zpravodajské služby České republiky,
- orgány činné v trestním řízení. [5]

3.2 Činnost

Veřejný ochránce práv započne řízení na základě podnětu kterékoli fyzické nebo právnické osoby nebo z vlastní iniciativy, a dále – což je jistým specifikem české úpravy – i z podnětu Parlamentu, tedy jeho členů. Podnět se podává buď písemně nebo ústně do protokolu, nepodléhá žádným poplatkům a povinně musí splňovat určité, zákonem stanovené náležitosti. Požadují se jen naprosto nezbytné, zcela základní informace, eventuelně podklady týkající se věci a identifikace stěžovatele. Pokud by tyto fundamentální údaje nebyly k dispozici, ochránce by nemohl zahájit řízení, zároveň se tím urychlí proces projednání záležitosti, což je jistě v zájmu stěžovatele. Proces je nejprve zahájen předběžnou analýzou věci, kdy se zkoumá především formální stránka věci. Zkoumá se, zda se jedná o záležitost spadající do jeho působnosti a zda byla dodržena lhůta,

kteřá musí uplynout od aktu úřadu (jeden rok), zda věc není předmětem jednání soudu atp. Kdyby věc nespádala do působnosti ochránce nebo by se netýkala osoby, která podnět podala, je podnět odložen. V dalších, zákonem stanovených případech disponuje ochránce diskrečním oprávněním, tj. možností zvážit, zda zahájí šetření, přestože jinak existují relevantní důvody, které zpravidla šetření ztěžují (např. podání ani po výzvě neobsahuje předepsané náležitosti, věc projednává soud atp.). Zjevně neopodstatněný je takový podnět, ze kterého je zpravidla na první pohled, bez bližšího zkoumání merita věci, patrné, že nemá „racionální jádro“, resp. že není důvodný. Pokud Veřejný ochránce práv shledá, že podnět je podle svého obsahu opravným prostředkem podle předpisů o řízení ve věcech správních (odvoláním nebo rozkladem správního řádu) nebo soudních (např. odvolání podle o. s. ř.), žalobou ve správním soudnictví anebo ústavní stížností, stěžovatele o tom musí vyrozumět a poučit jej o správném postupu. Pokud ochránce dojde k závěru, že není důvodu, proč se podnětem nezabývat, zahájí vlastní šetření. Pro tyto účely disponuje vůči úřadům, na jejichž činnost dozírá, vyšetřovacími oprávněními, např. právem ke vstupu do úřadu, právem vyžadovat potřebné písemnosti, informace a stanoviska k věci aj. Výsledek šetření je buď negativní nebo pozitivní. Negativní znamená, že ochránce nezjistil žádné porušení práv či jiná pochybení. Pozitivní výsledek je, že jsou odhaleny určité nedostatky. V prvním případě Veřejný ochránce práv svůj závěr sdělí stěžovateli i příslušnému úřadu. Ve druhém případě své zjištění sdělí úřadu a vyzve ho, aby se k němu ve lhůtě 30 dnů vyjádřil. Pokud úřad na výzvu odpoví, že provedl nebo provádí opatření k nápravě a Veřejný ochránce práv tato opatření shledá dostatečnými – reakce úřadu je tedy vstřícná – vyrozumí o tom stěžovatele i úřad. Pokud podle ochránce nejsou přijata opatření adekvátní, eventuelně žádné sdělení od úřadu ve stanovené lhůtě neobdržel, zašle úřadu i stěžovateli své závěrečné stanovisko, jehož součástí tvoří i návrh opatření k nápravě, úřadu a stěžovateli. Návrh opatření má ale jen iniciační charakter. Veřejný ochránce práv nemá oprávnění přímo ovlivňovat či jinak zasahovat do činnosti úřadů, jeho sdělení, resp. návrh řešení není příkazem nadřízeného podřízenému. Naštěstí ale názory a doporučení ombudsmana jsou v klasických evropských demokraciích autoritativního charakteru a většinou jsou bez námitek akceptovány. Pokud nedojde ke zjednání nápravy, kdy ve lhůtě 30 dnů od doručení závěrečného stanoviska úřad nesdělí ochránci, jaká provedl opatření nebo opatření provedl, ale pro ochránce nejsou dostatečná, ochránce vždy vyrozumí nadřízený úřad. Daný případ může též zveřejnit. Nedojde-li ani potom k nápravě, Veřejný ochránce práv podá zprávu Poslanecké sněmovně. [1]

3.2.1 Jednání z vlastní iniciativy

Když ochránce jedná z vlastní iniciativy, disponuje obdobnými, především vyšetřovacími oprávněními a právem předkládat svá stanoviska a návrhy jako při jednání na základě podnětu. Činnost veřejného ochránce práv nepodložená předchozím návrhem bude zřejmě sestávat z aktivit dlouhodobě plánovaných (a opakovaných) nebo z operativních reakcí na (neformální) podněty, resp. bude Veřejný ochránce práv kupř. vycházet i z podnětů, které z různých důvodů odložil či odložit musel. Veřejný ochránce práv se soustřeďuje především na provádění neohlášených, nepravidelně periodických inspekcí v úřadech z různých oblastí veřejné správy. Důležité by měly být obzvláště zařízení, v nichž se nalézají osoby zbavené osobní svobody a kde se velmi pravděpodobně mohou vyskytnout jednání porušující práva, resp. postavení občanů je zvláště citelně omezeno a jiná možnost jejich ochrany není možná či formálně složitá a časově nevyhovující. Ombudsman se zpravidla nezabývá jen prací s podněty, eventuálně šetřením z vlastní iniciativy. I Veřejný ochránce práv disponuje některými dalšími oprávněními. Především má právo podávat doporučení k návrhům změn či rušení (podle jeho názoru problematických) jak právních, tak i vnitřních předpisů. Jako kvalifikovanějším prostředkem se jeví oprávnění Veřejného ochránce práv podat Ústavnímu soudu návrh na zahájení řízení o zrušení jiného právního předpisu (jeho ustanovení) pro jeho rozpor s ústavním pořádkem nebo zákonem; takovým podáním se Ústavní soud musí zabývat. S oprávněním iniciovat řízení u Ústavního soudu souvisí i právo ochránce účastnit se řízení o návrhu na zrušení jiného právního předpisu u Ústavního soudu, i když sám návrh nepodal. [1]

4 FUNKCE VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV

4.1 Neslučitelnost funkce s jinou funkcí

V zákoně je uvedeno, že funkce Veřejného ochránce práv není slučitelná s funkcí prezidenta republiky, poslance, senátora a soudce, jakož i s jakoukoliv činností ve veřejné správě. Též není možná slučitelnost s jinou výdělečnou činností jako jsou například činnosti vědecké, pedagogické, publicistické, literární nebo umělecké, není-li taková činnost na újmu výkonu funkce a její důstojnosti a neohrožuje-li důvěru v nezávislost a nestrannost výkonu funkce. Výjimku tvoří jen správa vlastního majetku. [8]

Což je pochopitelné, protože by pak nemohl svou funkci vykonávat neovlivněně a též je třeba, aby se soustředil pouze a jedině na funkci Veřejného ochránce práv a svou činnost vykonával na plno.

Veřejný ochránce práv samozřejmě může vykonávat činnosti, které nejsou nijak ve spojení s jeho činností a nijak neovlivní (tj. nesníží) jeho soustředěnost na jeho práci ochránce. Tedy hlavním cílem vždy musí být výkon funkce ochránce.

Dále zákon nepřipouští členství v politické straně či politickém hnutí. [8]

Jako jednou z nejdůležitějších vlastností by měl veřejný ochránce disponovat právě nestranností (neovlivněností). A tato vlastnost by při členství v politické straně či politickém hnutí nebyla splněna.

4.2 Volba ochránce

Veřejný ochránce práv je volen Poslaneckou sněmovnou na funkční období šesti let z kandidátů, z nichž po dvou navrhuje prezident republiky a Senát (přičemž kandidáti mohou být i společní). Ochráncem může být zvolen každý, kdo je volitelný do Senátu. Jak stanovuje Ústava České republiky, hlava druhá, článek 19, odst. 2, do Senátu může být zvolen každý občan České republiky, který má právo volit a dosáhl věku 40 let. Ochránce může být zvolen pouze na dvě bezprostředně po sobě jdoucí funkční období. Pozbytí funkce může veřejný ochránce práv jen ze zákonem přesně stanovených důvodů, například uplynutím funkčního období, pravomocným odsouzením pro trestný čin, ztrátou volitelnosti do Senátu nebo vznikem neslučitelnosti a rezignací. [1]

5 PODÁVÁNÍ STÍŽNOSTÍ

Kdo podává stížnost

Stížnost může podat jakákoli fyzická nebo právnická osoba, tedy každý má právo obrátit se s podnětem na ochránce ve věci, která spadá do jeho působnosti. Výjimku tvoří osoby, které jsou zbaveny osobní svobody. [8]

Ochránce se zabývá i podněty, které byly adresovány poslanci nebo senátorovi nebo některé z komor Parlamentu, které byly ochránci postoupeny. [8]

Způsob podávání stížnosti

Buďto se podává stížnost písemně anebo je možnost podnět učinit také ústně do protokolu. Podání nepodléhá poplatku. [8]

Co se týká toho, kdo může podat podnět, je na místě, že tak může učinit každý a dokonce může podat podnět i ústně. Někdo se například obává okolních formalit a neví, jak takový podnět sepsat. Ale v případě Veřejného ochránce práv stačí přijít do instituce a ústně vylíčit, na co si podatel podnětu stěžuje a zaměstnanci instituce již dotyčného seznámí o tom, jaké informace, či dokumenty jsou potřeba.

V neposlední řadě je i velkou výhodou, že zde neexistují poplatky. Ne každý by si je například mohl dovolit anebo by to dotyčného odradilo. A navíc se jedná o ochranu základních práv a svobod, což by nemělo být zpoplatněno. A jestliže skutečně došlo k nepřiměřenému jednání či dokonce nečinnosti úřadu a nikdo by si nestěžoval a nebyla by sjednána náprava, mohlo by se například pochybení úřadu později opakovat a potenciálních stěžovatelů by přibývalo. A z původně malého problému by pak mohla být mnohem komplikovanější kauza.

Komu se stížnost podává

Podnět musí být adresován přímo kanceláři Veřejného ochránce práv. [8]

U nás v České republice neexistuje poslanecký filtr jako například ve Velké Británii a Francii. To znamená, že podání se podává poslancům a doslova filtrují, která podání postoupí ochránci. [10]

Domnívám se, že v naší republice poslanecký filtr není třeba. Ve srovnání s Británií jsme populačně malý stát a instituce ochránce zvládá svou činnost i bez zásahu poslanců.

Kdy se podává stížnost

Podat stížnost u ochránce je možno v podstatě kdykoliv, ale ombudsman se věci začne zabývat zpravidla tehdy, když není k dispozici jiný účinný (obránný) právní prostředek, a svými přímo nevynutitelnými doporučeními pak iniciuje nápravu. [3]

Je celkem logické, že každý by měl nejprve využít všechny možné opravné prostředky a na ochránce se obrátit až poté, co všechny prostředky jsou vyčerpány. Protože jestliže by se každý hned obracel na ochránce, instituce by byla zavalena spoustou stížností, které je možné mnohdy vyřešit i jiným jednodušším způsobem a předejít tak zdržování ochránce před šetřením důležitých a závažnějších stížností.

Například když nejsme spokojeni s přístupem nějakého úředníka, nemusíme si ihned stěžovat u ochránce, ale můžeme se pokusit to nejdříve vyřešit to jednodušší cestou. Například můžeme jít se stížností nejdříve za vedoucím úřadu, a pokud nedosáhneme vyřešení situace, tak potom můžeme podat stížnost ochránci.

Důvody odložení podnětu

Podle zákona č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv, kdy ochránce podnět odloží, pokud věc, které se podnět týká, nespadá do jeho působnosti anebo se netýká osoby, která podnět podala. Dále podle zákona může podnět odložit pokud:

- náležitosti (podle § 11) nebyly doplněny ani ve stanovené lhůtě
- podnět je zjevně neopodstatněný
- od právní moci rozhodnutí nebo od opatření či události (kterých se podnět týká) uplynula v den doručení podnětu doba delší jednoho roku
- věc, které se podnět týká, je projednávána soudem nebo již byla soudem rozhodnuta
- se jedná o podnět ve věci, která již byla ochráncem přešetřena (§ 17 a 18) a opakovaný podnět nepřináší nové skutečnosti

Přičemž o odložení podnětu a jeho důvodech musí být stěžovatel informován.

Výsledek šetření

Ochránce může dojít ke dvěma závěrům – buďto zjistí anebo nezjistí porušení právních předpisů či jiná pochybení. Podle zákona č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv, musí být v případě nezjištění žádných pochybení písemně vyrozuměn stěžovatel i úřad; pokud ochránce zjistí, že došlo k porušení právních předpisů či jinému pochybení, vyzve úřad, aby se k jeho zjištěním ve lhůtě 30 dnů vyjádřil. Dále zákon říká, že pokud úřad na tuto výzvu odpoví, že provedl nebo provádí opatření k nápravě a ochránce tato opatření shledá dostatečnými, vyrozumí o tom stěžovatele i úřad a po obdržení vyjádření nebo marném uplynutí lhůty sdělí ochránce písemně své závěrečné stanovisko úřadu i stěžovateli, kde součástí tohoto stanoviska je i návrh opatření k nápravě.

6 SOUHRNNÁ ZPRÁVA VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV

Veřejný ochránce práv je institucí zcela nezávislou, není parlamentu podřízená, jak vyplývá z obecného vymezení instituce. Vztah obou orgánů je korektně a přesně vymezen zákonem č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv, ve kterém je stanovena ochráncova povinnost vůči Poslanecké sněmovně, a to každoroční předkládání písemných souhrnných zpráv o své činnosti za uplynulý rok, které musí být odevzdány vždy do 31. března a zároveň nejméně jednou za 3 měsíce předkládá informace o své činnosti a doporučení k vydání, změně či zrušení právního předpisu. [1]

6.1 Obsah souhrnné zprávy

Souhrnná zpráva obsahuje celkovou bilanci práce Veřejného ochránce práv za uplynulý rok, především pokud se jedná o provedená šetření stížností a jejich výsledky. Zpráva by měla být strukturována do několika částí:

- základní statistické údaje o podáních
- informace o vykonaných inspekcích (počty, objekty inspekce, výsledky atd.)
- informace o jiných šetřeních z vlastní iniciativy a poznámky o dalších aktivitách (zejm. návrhy na změny či zrušení právních předpisů)
- nejobsáhlejší část zprávy by měla seznamovat z hlediska důsledků i z hlediska praxe s nejzávažnějšími či jinak zajímavými případy, zvláštní pozornost by měla být věnována záležitostem, které nebyly (nikoliv vinou ochránce) dovedeny do úspěšného konce
- jako další samostatná část může být zařazen i komentář, případně analýza Veřejného ochránce práv k určité problematice otázce z oblasti veřejné správy, event. obecná úvaha o stavu veřejné správy (právnost, efektivnost, nejzávažnější problémy atp.), s návrhem možných řešení či návrhu opatření. [1]

Poslanecká sněmovna souhrnné zprávy a informace předložené Veřejným ochráncem práv většínou za jeho přítomnosti projedná. Ochránce je oprávněn zúčastnit se schůze Poslanecké sněmovny, jedná-li se o věcech týkajících se jeho působnosti. Z prvních souhrnných zpráv o činnosti vyplývalo, že Veřejný ochránce práv se na počátku vzniku instituce zabýval asi 5 – 6 tisíci podáními

ročně. Teď už se počet blíží k 8 tisícům. Instrukce ale neřeší pouze stížnosti, vyřizuje i řadu telefonických žádostí a dotazů a poskytuje právní rady. [1]

7 VZNIK ZÁKONA O VEŘEJNÉM OCHRÁNCI PRÁV

Po přijetí vládního návrhu zákona č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv (Poslanecká sněmovna návrh schválila 4. listopadu 1999, Senát 8. prosince 1999) se součástí českého právního řádu a soustavy státních orgánů stala zcela nová instituce, která v některých státech má již dlouholetou tradici. Veřejného ochránce práv můžeme považovat za českou podobu neboli modifikaci ve světě značně rozšířené instituce tzv. ombudsmana. [3]

Před samotným právním zakotvením instituce došlo k mnoha poměrně komplikovaným oficiálním i neoficiálním událostem, co se týká vydání zákona. Jako počátek snahy o zřízení instituce ombudsmana můžeme spatřit již v polistopadovém Československu. Počátky snah o zřízení instituce ombudsmana nalezneme již v polistopadovém Československu. Právě začátek devadesátých let, doba razantních (nejen právních) přeměn, se jevila jako příhodná k zavedení instituce. V prosinci 1990 se přijetím federálního zákona č. 540/1990 Sb., o Generálním inspektorovi ozbrojených sil, v československém právním řádu objevila instituce s jistými ombudsmanskými znaky, ačkoliv, jak vyplývá z názvu, pouze s omezenou působností na oblast ozbrojených sil. Hlavním úkolem Generálního inspektora ozbrojených sil, voleného Federálním shromážděním na dobu 4 let, mělo podle zákona být sice zabezpečování dohledu Federálního shromáždění nad stavem a činností ozbrojených sil a realizací branné politiky státu, nicméně zákon výslovně také stanovil, že Generální inspektor vykonává inspekční činnost mimo jiné i v oblasti respektování lidské důstojnosti a občanských práv. Příslušníci ozbrojených sil jsou pak oprávněni se na něj obracet přímo, mimo služební postup, přičemž nejsou vázáni státním nebo služebním tajemstvím. Z důvodu, že se voják obrátil na Generálního inspektora, mu nesmí být způsobena žádná újma, tj. kupř. potrestání velitelem. Oprávnění Generálního inspektora mělo iniciační charakter, nemohl proto vydávat pokyny příslušníkům ozbrojených sil ani měnit a rušit rozkazy a nařízení jim vydávané. O své činnosti měl podávat zprávy zastupitelským sborům. Smutnou skutečností však zůstává, že k reálnému ustanovení Generálního inspektora za celé dva roky po převratu nedošlo. Poslanci Federálního shromáždění nebyli schopni dosáhnout „všestranicky“ uspokojivého kompromisu, což možná souviselo i s faktem slučitelnosti funkce s poslaneckým mandátem. A tak ani po několika opakovaných pokusech nedošlo k nalezení přijatelné osoby a Generální inspektor nebyl zvolen. Po rozpadu České a Slovenské Federativní Republiky na dva samostatné státy nebylo nadále možné ustanovení zákona č. 540/1990 Sb. aplikovat, neboť funkce Generálního inspektora byla „podmíněná

tolik existencí České a Slovenské Federativní Republiky a příslušností České republiky k ní“ (čl. 1 odst. 1 ústavního zákona ČNR č. 4/1993 Sb.). Dalším relevantním pokusem o zakotvení instituce ombudsmanského typu se jeví vládní návrh ústavního zákona o ochránci lidských a občanských práv České a Slovenské Federativní Republiky, pocházející z června 1992. Byl zpracován na základě usnesení Federálního shromáždění č. 272 ze dne 30. ledna 1992, kterým byla vláda požádána o předložení návrhu zákona o zřízení úřadu pověřence (ombudsmana) pro lidská práva. Zásady byly ještě vypraveny do připomínkového řízení, ale zřejmě s ohledem na konání voleb, nastoupení nové vlády a další závažné politické události, návrh v tomto stádiu svou legislativní pouť ukončil. [3]

Při přípravě Ústavy České republiky na podzim 1992 se objevily i alternativní návrhy základního zákona, které ovšem nebyly Českou národní radou projednávány. Je třeba připomenout, že návrh ČSSD předpokládal ustanovení tzv. Ochránce základních práv a svobod, který měl mít zřejmě charakter ombudsmanské instituce. Na semináři „Ombudsman v České republice“, který se konal ve dnech 24. až 25. června 1993, se diskutovalo o návrhu zásad zákona o veřejném ochránci práv, který byl na požádání Českého helsinského výboru připraven na Právnické fakultě UK. Tento návrh posléze posloužil poslancům ČNR, členům Výboru petičního, pro lidská práva a národnosti, k vypracování vlastního projektu návrhu zásad zákona o veřejném ochránci práv, který se stal předmětem debaty dalšího semináře „O úloze ombudsmana v evropských zemích“ (10. červen 1994). [3]

Jako vyvrcholení tehdejších snah o zřízení instituce v České republice by se mohl považovat návrh zásad zákona o veřejném ochránci práv – ombudsmanovi (Poslanecká sněmovna 1995, tisk 1789), který byl předložený v květnu 1995 skupinou poslanců. Návrh zásad zákona se na pořadu jednání sněmovních výborů ocitl až v září 1995, tedy po nabytí účinnosti (nového) jednacího řádu Poslanecké sněmovny (zákon č. 90/1995 Sb., který nabyl účinnosti 1. srpna 1995), což mělo za následek, že byl v souladu s přechodnými ustanoveními jednacího řádu (§ 122 odst. 2) stažen z již ohlášeného programu jednání výboru pro zdravotnictví a sociální péči. Znovu byl posléze předložen (modifikovaný) poslanecký návrh zákona o veřejném ochránci práv v prosinci 1995 (Poslanecká sněmovna 1995, tisk 2007). Tento návrh prošel úspěšně v prvním čtení (únor 1996), avšak k jeho dalšímu projednávání, které se mělo uskutečnit na dubnovém plénu Poslanecké sněmovny – především s ohledem na blížící se konec volebního období a s tím související

politické taktizování – již nedošlo. Po volbách byl návrh (opět v poněkud modifikovaném znění) v srpnu 1996 předložen skupinou poslanců znovu (Poslanecká sněmovna 1996, tisk 25). V prvním čtení došlo opět k jeho schválení (říjen 1996), podobně prošel i ve čtení druhém (únor 1997), avšak již ve značné míře upravená, tedy okleštěná podoba původního návrhu zákona ve třetím čtení (březen 1997) poměrně těsně neprošla. Iniciativy týkající se vzniku nové ombudsmanské instituce v České republice na určitou dobu ustaly. Až po parlamentních volbách došlo k oživení a změně vlády v r. 1998. ČSSD, jež nastoupila k moci, vyjádřila úmysl ve svém vládním programovém prohlášení „návrh na doplnění ústavy o institut veřejného ochránce lidských práv a svobod (tzv. ombudsmana)“ předložit. Návrh příslušného ústavního zákona sice nabídnut nebyl, ovšem místopředseda vlády Pavel Rychetský na podzim téhož roku inicioval vypracování návrhu zákona o veřejném ochránci práv. Zpracování návrhu bylo zadáno externistům z katedry správního práva a správní vědy Právnické fakulty UK. Expertní návrh byl dokončen v prosinci 1998, prošel řádným připomínkovým řízením a posléze byl projednán i v Legislativní radě vlády. Nakonec byl i vládou schválen a v dubnu 1999 předložen Poslanecké sněmovně (Poslanecká sněmovna 1999, tisk 199). Legislativní proces nebyl provázen výraznějšími kontroverzemi, i přestože byl návrh (s mnoha kosmetickými úpravami) v Poslanecké sněmovně schválen (proti vůli ODS), především za podpory poslanců KDU-ČSL a některých poslanců US. Za obdobné konstelace prošel i v Senátu. [3]

V lednu 2000 došlo k přijetí související předlohy (Poslanecká sněmovna 1999, tisk 200), která byla vyhlášena jako zákon č. 18/2000 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Veřejném ochránci práv, a v červnu vláda vydala nařízení vlády č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv. Pro úplnost přehledu aktivit týkajících se ochránce v České republice je důležité zmínit, že dne 24. června 1999 proběhl Poslaneckou sněmovnou organizovaný seminář „Pro a proti zavedení instituce veřejného ochránce práv“ a ve dnech 17. až 28. dubna 2000 se konala mezinárodní konference „O roli a instituci ombudsmana“, zabezpečovaná Senátem. První pokud o ustanovení Veřejného ochránce práv a jeho zástupce, který se uskutečnil v květnu až červenci 2000, nebyl bohužel úspěšný. [3]

V rámci projednávání senátního tisku 221 k Návrhu kandidátů na funkci Veřejného ochránce práv a jeho zástupce bylo i náročné slyšení třinácti kandidátů, které proběhlo v průběhu 34. schůze dne 19. dubna 2000. Na základě zákona č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci

práv, navrhuje Senát a prezident republiky Poslanecké sněmovně po dvou kandidátech na funkci Veřejného ochránce práv a na jeho zástupce. V květnu tedy Senát po vyslechnutí všech navržených kandidátů, zvolil JUDr. Stanislava Drobného a JUDr. Simonu Zikmundovou kandidáty na funkci Veřejného ochránce práv a JUDr. Jiřího Vyvadila a Ing. Vladimíra Zemana kandidáty na zástupce veřejného ochránce práv. Při následné volbě v Poslanecké sněmovně však žádný z nich nezískal potřebnou většinu ke zvolení. [4]

Senát tedy znovu přistoupil k volbě kandidátů v říjnu a zvolil JUDr. Otakara Motejla a Mgr. Marii Hoškovou na funkci Veřejného ochránce práv a pana Jana Voráčka na funkci jeho zástupce. V listopadu zvolil druhým kandidátem na tuto funkci JUDr. Jiřího Vyvadila. Poslanecká sněmovna posléze zvolila prvního Veřejného ochránce práv JUDr. Otakara Motejla a jeho zástupkyní paní Annu Šabatovou. [4]

Obr. 3. Kancelář Veřejného ochránce práv [12]

Zřízení instituce Veřejného ochránce práv do značné míry souviselo právě s neuspokojivou situací při vyřizování stížností a podnětů na veřejnou správu. Šlo v první řadě o zajištění nezávislého a kvalifikovaného prošetřování stížností, ale jsou dány i důvody další. Podpůrnými argumenty mohou být akty orgánů Rady Evropy doporučující zřízení instituce a skutečnost, že působí prakticky ve všech evropských státech. Zdůrazňují se však obvykle přednosti oproti soudnictví: především jednoduchost a neformalizovanost „řízení“, rychlost a operativnost, bezplatnost a v neposlední řadě přístupnost „obyčejným“ lidem, právním laikům (právní zastoupení se nevyžaduje ani neočekává, neboť prostě není třeba). [1]

II. PRAKTICKÁ ČÁST

8 DISKUTABILNÍ OTÁZKY

8.1 Odměny

V zákoně je řečeno, že ochránci náleží plat, odchodné, náhrada výdajů a naturální plnění jako prezidentovi Nejvyššího kontrolního úřadu a stejně tak je tomu u zástupce ochránce, který je odměňován jako viceprezident Nejvyššího kontrolního úřadu. [8]

Na následujícím příkladě bych chtěla demonstrovat, jak jsou někdy platy státních zaměstnanců přehnaně vysoké, a že na těchto místech by mohl stát ušetřit nemalé peníze. A neopomenutelné je, zákon by měl být vždy v této oblasti přesně formulován.

8.1.1 Žebříček nejlépe placených státních zaměstnanců v ČR

JMÉNO	PLAT	INSTITUCE	FUNKCE
Zdeněk Tůma	395360	ČNB	Guvernér
Miroslav Singer	319228	ČNB	viceguvernér
Mojmír Hampl	309500	ČNB	viceguvernér
Eva Zamrazilová	267946	ČNB	vrchní ředitelka
Vladimír Tomšík	267652	ČNB	vrchní ředitel
Pavel Řežábek	266690	ČNB	vrchní ředitel
Robert Holman	262219	ČNB	vrchní ředitel
Jiří Janeček	231000	Česká televize	Ředitel
Václav Klaus	204700		prezident ČR
Pavel Rychetský	186000	Ústavní soud	Předseda
Iva Brožová	171200	Nejvyšší soud	předsedkyně
Josef Baxa	171200	Nejvyšší správní soud	Předseda
František Dohnal	163300	Nejvyšší kontrolní úřad	Prezident

Otakar Motejl	163300		veřejný ochránce práv
Pavel Holländer	160400	Ústavní soud	místopředseda
Eliška Wagnerová	160400	Ústavní soud	místopředsedkyně
Jan Fischer	158400		premiér ČR
Přemysl Sobotka	158400	Senát Parlamentu ČR	Předseda
Miloslav Vlček	158400	Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR	Předseda
Michal Mazanec	146200	Nejvyšší správní soud	místopředseda
Pavel Kučera	146200	Nejvyšší soud	místopředseda
Radim Zíka	145000	Pozemkový fond	Ředitel
Igor Němec	142200	Úřad pro ochranu osobních údajů	Předseda
Petr Rafaj	142200	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže	Předseda
Jiří Křovák	142200	Český statistický úřad	Předseda
František Klufa	142200		finanční arbitř
Miloslav Kala	142200	Nejvyšší kontrolní úřad	viceprezident

Tab. 1. Žebříček nejlépe placených státních zaměstnanců ČR[9]

Jak je z tabulky zřejmé, jsou platy státních zaměstnanců zbytečně vysoké. A pořád požadují další a další zvýšení. Pořád se u nás řeší, kde udělat škrty, kde získat peníze do státního rozpočtu. Buď se to řeší například zvýšením daní, či snížením sociálních dávek. A tím samozřejmě nejvíce trpí ti, kteří neopływají bohatstvím. Člověk, který má například minimální mzdu plus příspěvky na děti, které jsou ale následně zrušeny, a k tomu ještě zvýšení daní, tak tím utrpí i nejvíce. Pokud tedy nechceme dále prohlubovat náš státní deficit, mělo by dojít ke snížení platů státních zaměstnanců, které dosahují astronomických výšin. Teď ovšem nemyslím všechny státní zaměstnance, ale ty, jejichž platy se pohybují v 6 ciferých částkách. A samozřejmě se to ale netýká jen platů, ale i ostatních výhod, jako je například proplácení nákladů, spojených s výkonem funkce, které jsou ovšem mnohdy opravdu vysoké (často převyšují i samotný plat) a tito vysoce postavení funkcionáři toho zneužívají ve svůj prospěch.

Jako konkrétní příklad uvádím našeho současného prezidenta Nejvyššího kontrolního úřadu, který tedy, jak je již zmíněno výše, má stejný plat a další výhody jako ochránce.

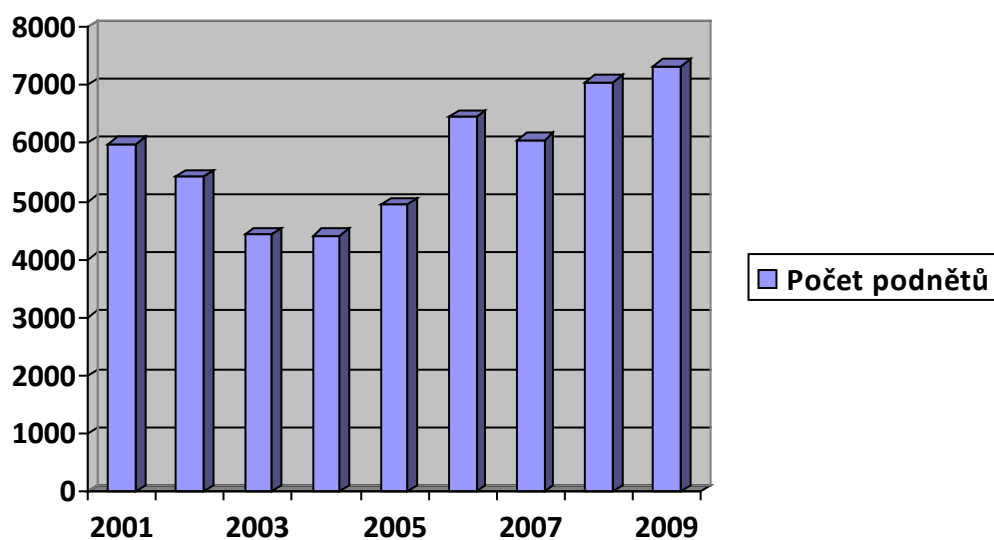
Je známo, že plat našeho prezidenta Nejvyššího kontrolního úřadu Františka Dohnala je například se slovinským šéfem kontrolorů stejný, ovšem ve srovnání všech ostatních výhod si slovinec Igor Šoltes může vedle něj připadat jako chudý příbuzný. Daňoví poplatníci platí Dohnalovi navíc 76 tisíc měsíčně za nájem luxusního bydlení ve spojených dvou bytech o celkové rozloze přes dvě stě metrů čtverečních a s obří terasou, zatímco Šoltes bydlí s v bytě o velikosti 79 metrů čtverečních, na který splácí hypotéku. Místo tří aut, které má Dohnal k dispozici, jezdí Šoltes renaultem, který úřad koupil jako dva roky starou ojetinu. Většina jeho zahraničních kolegů má totiž k dispozici maximálně jednou auto, mnohdy ani ne pro soukromé účely. V některých zemích nejvyšší kontrolní auta nemají vůbec. V zákoně o platu je uvedeno, že prezident Nejvyššího kontrolního úřadu má nárok na užívání služebního vozidla s řidičem i bez něho k výkonu funkce nebo v souvislosti s ním a k osobní dispozici a užívání přiměřeně vybaveného bytu. [13]

Záměrně jsem uvedla příklad prezidenta Nejvyššího kontrolního úřadu, protože stejný zákon o platu platí i pro Veřejného ochránce práv. Takže pokud by někdo viděl pouze výši platu, mohl by si myslet, že plat je pro tuto funkci přiměřený, ale k tomu se musí připočítat všechno ostatní, co daňoví poplatníci platí ve prospěch výkonu těchto funkcí. Nabízí se zde taktéž otázka – co je přiměřené užívání bytu? Pan Dohnal to pojal chytře po svém – dva byty spojil v jeden, čímž neporušuje zákon. Proto by měl zákon v tomto směru jasně definovat, na co přesně je nárok, protože pojem – přiměřeně vybavený byt – je pojmem relativním. Všechny zákony by měly být ošetřeny tak, aby z nich bylo zřejmé, co zákon povoluje a co zakazuje.

8.2 Ombudsman na místní úrovni

Kdyby se naše republika chtěla nechat inspirovat státy, kde mají zavedeny ombudsmany i na nižších územních celcích, musí první zvážit, zda je to u nás nevyhnutelné. Jeden fakt je, že naše republika není populačně ani územně velký stát a druhý fakt je počet podaných podnětů a dalším faktem jsou náklady spojené s fungováním instituce. Zvážením všech faktů zjistíme, zda je u nás nutné zavést ombudsmany i pro nižší územní celky (regiony, kraje, okresy) nebo rozšířit stávající instituci.

Následující graf zobrazuje vývoj počtu podaných podnětů za celé období fungování instituce.

Obr. 1. Graf podaných stížností v letech 2001-2009 [14]

Konkrétně v roce 2009 obdržel Veřejný ochránce práv celkem 7 321 podnětů. Do kanceláře ochránce dorazilo celkem 1381 osob, z nichž v 579 případech byla využita možnost podat podnět ústně do protokolu a 802 osobám byla na místě podána pouze právní rada, jak mají řešit konkrétní problém (tyto právní rady se nezapočítávají do celkového počtu podnětů). [14]

Z grafu je zřejmé, že počet stížností se v jednotlivých letech se příliš rychle nezvyšuje. V prvním roce existence instituce byl počet podaných podnětů 5 991 a v minulém roce 7 321. Teoreticky by se dalo usuzovat, že rok od roku by se počet podaných stížností rapidně zvyšoval, ale není tomu tak. Teoreticky by se dalo čekat, že na počátku zavedení zcela nové instituce nejsou všichni občané informováni o takové možnosti, že si mohou u ochránce stěžovat na úřady a další instituce, či diskriminaci. Poté s postupem času, kdy tato instituce se dostává do povědomí lidí více a více, by nebylo nic zvláštního, kdyby se počet stížností rychle zvyšoval. Ale tahle situace nenastala. Počet stížností se sice zvyšuje, ale pomalým tempem, proto se domnívám, že jedna instituce s jedním ochráncem pro Českou republiku je dostačující a další rozšiřování instituce je proto zbytečné a zároveň by to znamenalo vysoké náklady. Založení dalších „podinstitucí“ by bylo finančně náročné a neúměrné dosaženým výsledkům. Obzvláště teď, v období ekonomické krize, kdy politici v rámci ušetření finančních prostředků plynoucích ze státního rozpočtu navrhuji různá úsporná opatření jako je například sloučení některých ministerstev. V tomto čase nedostatku

finančních prostředků ve státním rozpočtu je tedy zcela irelevantní zabývat se rozšiřováním instituce Veřejného ochránce práv. Tím ale nemyslím jakékoliv rozšiřování, nýbrž rozšiřování ve větším měřítku. Například nábor několika nových zaměstnanců v rámci brněnské kanceláře je přípustný, jelikož stížností rok od roku přibývá a pravomoce se postupně rozšiřují.

9 KOMPARACE OMBUDSMANŮ

Český Veřejný ochránce práv je instituce mladá, která zatím nemá v našem státě tradici, a proto by stále měla vycházet z praktických poznatků institucí z jiných států, kde se pyšní existencí již spoustu let či dokonce století. Není ovšem vždy příznivé nechat se inspirovat například všemi vlastnostmi či pravomocemi ombudsmanů z jiných států a pokládat je za příznivé i pro náš stát.

9.1 Ombudsman v některých klasických evropských demokraciích

9.1.1 Švédsko

Srovnávat českého a švédského ombudsmana je zajímavé, už jen proto, když si spočítáme jakou dobu působí ochránce ve Švédsku – zakotven v ústavě od roku 1809. U nás je tato funkce zavedena teprve 9 let. A jelikož se ve Švédsku vyvíjí už tak dlouho, můžeme se například nechat inspirovat jeho kompetencí prošetřovat činnost soudců a poslanců. U nás ochránce má pravomoc kontrolovat pouze veřejnou správu.

Jak uvádí Sládeček (1998), v současné době působí ve Švédsku čtyři parlamentní ombudsmeni. Hlavní „administrativní“ (vedoucí) ombudsman, který odpovídá za fungování úřadu i nástin hlavního zaměření jeho činnosti a je také v kontaktu s právním výborem Riksdagu (parlamentu). Má postavení „prvního mezi rovnými“ – to znamená, že není oprávněn zasahovat do rozhodování ostatních ombudsmanů. Okruhy dozorové činnosti jsou mezi tři „výkonné“ ombudsmany rozděleny přibližně následovně:

- soudy, prokuratura
- sociální péče, protialkoholní péče, péče o děti, školství
- ostatní veřejná správa

Ve Švédsku by mohla jako výhoda vyznít existence čtyř ombudsmanů, ale domnívám se, že je u nás jeden veřejný ochránce a jeden zástupce dostačující. Ve Švédsku, kde na téměř stejný počet obyvatel jako u nás připadají čtyři ombudsmeni, má své opodstatnění v tom, že disponují více kompetencemi oproti našemu, tudíž by jeden nejspíš nestačil. A to například soudy a prokuratura.

9.1.2 Velká Británie

Velká Británie má dle mého názoru jednu velkou nevýhodu, že stížnosti jsou podávány písemně prostřednictvím členů parlamentu (poslanecký filtr). [10]

Občané by měli mít možnost se obrátit na britskou instituci „the Parliamentary Commissioner for Administration“ přímo, jako je tomu u nás v ČR. Tudíž aby sám ochránce mohl rozhodnout sám, která stížnost je opodstatnělá a která spadá do jeho působnosti. A též disponujeme výhodou, že občan (např. nevzdělaný, který se nevyzná ve vypisování různých formulářů, jak podat stížnost) může podat stížnost jen ústně a o další formality se už postará instituce sama.

Po vzoru Británie bych v naší české instituci zavedla délkou neomezené funkční období, tedy omezené pouze hranicí dosažení 65 let - pokud by dříve nerezignoval nebo ho parlament z nějakých závažných důvodů neodvolal. Poslanecké sněmovně by tak odpadla povinnost každých 6 let volit nového ochránce.

Jak uvádí Sládeček (1998), britský parlamentní ombudsman nemůže – na rozdíl od většiny kolegů z jiných zemí – provádět šetření z vlastní iniciativy. Nemá tedy ani právo vykonávat inspekční činnosti, které hrají u jiných ombudsmanů podstatnou roli.

Tohle je velký nedostatek Británie, že ombudsman nemůže provádět inspekce. Což je v podstatě prostředek prevence, prostředek jak zabránit špatné správě, tedy zajistit spravedlivou správu. Inspekční funkce má své opodstatnění.

9.1.3 Německo

V Německu existuje ochránce poněkud na jiné úrovni než u nás. Tzv. Zmocněnec pro kontrolu branných sil, který slouží k ochraně základních práv a jako orgán Spolkového sněmu. Má poměrně silné postavení a důležité pravomoci. [10]

Vzhledem k historickému vývoji Německa především během 20. století, kdy se účastnilo válek jako hlavní iniciátor a disponovalo nesčetným vojskem, není překvapující, že Německo 11 let po skončení druhé světové války zavedlo tuto instituci pro své vojáky, kteří mají možnost kdykoliv se na tuto instituci obrátit, aniž by jim to bylo vyčítáno. V své podstatě se podobá našemu ochránci, protože taky nemůže přikázat, jak má být záležitost napravena, ale pouze doporučit.

Ale jako u nás je toto doporučení respektováno. A též jako náš ochránce má možnost provádět šetření a kontroly z vlastní iniciativy. [10]

9.1.4 Rakousko

V zemi našich jižních sousedů působí úřad Zástupce lidu. Zjevně vykazuje stejné znaky jako ombudsman skandinávského typu. Má stejné vlastnosti jako náš ochránce. Například může zahájit řízení z vlastní iniciativy, návrh řešení doporučuje (nenařizuje) a podání lze podat na instituci písemně tak ústně. Rakouskem se tedy naše instituce ochránce moc inspirovat nemůže, protože disponují stejnými pravomocemi. [10]

Jako výhodu lze brát „reformní“ činnost úřadu - ze 200 podaných návrhů na změnu zákonů (v rámci zpráv o činnosti) byla asi polovina realizována. Což se dá považovat za úspěch. Dobrou motivací se stala rakouská televizní relace „Případ pro ombudsmana?“, která se již vysílá i u nás. Považuji to za chytré řešení, jak uvést činnost instituce do povědomí lidí. [10]

Jako další otázka se jeví možnost zřídit ombudsmany na územně nižší úrovni (místního), jako je tomu v Rakousku – tzv. ombudsman zemský. Nutno podotknout, že tuto možnost využilo jen Tyrolsko a Voralberg a ostatní spolkové země zůstaly u možnosti využití federálního kolektivního ombudsmana. [10]

Domnívám se, že zřízení těchto místních ombudsmanských institucí není v České republice nutné a zbytečně by na to plynuly peníze ze státního rozpočtu, které by šly využít lépe v jiných oblastech. Náklady na takovou instituci nejsou zanedbatelné.

9.1.5 Francie

Jak uvádí Sládeček (1998), ve Francii se instituce ombudsmana nazývá „Médiateur“ – parlamentní pověřenec pro styk občanů s veřejnou správou. Je nezávislý a při výkonu nedostává instrukce od žádných orgánů a institucí. Ze zákona se Mediateur zabývá stížnostmi na veřejnou správu a správní úředníky, tedy jeho působnost se vztahuje na veškeré instituce pověřené veřejnou správou.

Tahle oblast působnosti se shoduje i s českým ombudsmanem, ale již v oblasti soudnictví se liší.

Jak popisuje Sládeček (1998), je stanoveno výslovně, že francouzský ochránce se nemůže vměšovat do soudního řízení ani v rámci odvolání, je však oprávněn podat proti rozhodnutí doporučení příslušnému úřadu.

Český ochránce tuto možnost nemá, může pouze řešit stížnosti podané na soudce, co se týká jejich jednání, tzn. jednání nevhodné nebo nečinné.

Podle Sládečka (1998), Francie převzala z britského modelu ombudsmana poslanecký filtr, což znamená, že podání se zasílá poslanci či senátorovi a ti stížnost postoupí Mediateurovi, pokud shledají, že se jedná o věc spadající do jeho působnosti, a že věc není nepodstatná. Ve Francii je ale akt nepostoupení Mediateurovi zcela ojedinělý. Výslovně se totiž nepožaduje nejdříve využití všech možných opravných prostředků.

Domnívám se, že právě poslanecký filtr částečně porušuje základní vlastnost ochránce – nezávislost. Sám ombudsman by měl rozhodnout, co do jeho působnosti patří a který podnět je opodstatnělý. Toto rozhodování by nemělo být přeneseno na poslance a senátory.

Jak dále uvádí Sládeček (1998), ojedinělá zvláštnost ve Francii je sankční oprávnění Mediateura. Nejedná se o možnost ukládání pokut např. za nedostatečnou součinnost osloveného úřadu atp., ale o finanční (event. dokonce trestní) postih za zneužití jména instituce v reklamě nebo propagaci. Zákon říká, že každá osoba, která zneužije jména Mediateura bez jeho vědomí na kterémkoliv dokumentu z oblasti propagace nebo reklamy, bude potrestána vězením a pokutou nebo jedním z těchto dvou trestů.

V České republice zákon č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv, tuto oblast zneužití jména instituce v reklamě nijak neošetřuje, sankčním oprávněním v této oblasti ochránce nedisponuje.

Perfektní ombudsman v ČR

- 1 ombudsman, 1 zástupce
- dozor nad soudy (myslím už něco má)
- stížnosti podávány přímo (občané) a možnost i ústně
- délkou (neomezené funkční období)
- možnost odvolání ?
- ve Fr. má pravomoc podat proti rozhodnutí soudu doporučení příslušnému úřadu (65)

10 PRAVOMOCE

10.1 Rok 2006

Jak vyplývalo ze zákona č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv, do roku 2006 ochránce neprováděl dozor nad osobami omezenými na svobodě, pouze řešil podané podněty. Ale zákon č. 381/2005 Sb., ze dne 19. srpna 2005, kterým se mění zákon č. 349/1999 Sb., přidal ochránci další pravomoc – provádět systematické návštěvy míst, kde se nacházejí nebo mohou nacházet osoby omezené na svobodě veřejnou mocí nebo v důsledku závislosti na poskytované péči, s cílem posílit ochranu těchto osob před mučením, krutým, nelidským, ponižujícím zacházením nebo trestáním a jiným špatným zacházením.

Osobou omezenou na svobodě se podle zákona č. 381/2005 Sb. rozumí osoby, které jsou umístěny v zařízeních, kde se vykonává vazba, trest odnětí svobody, ochranná nebo ústavní výchova anebo ochranné léčení; dále místa, kde se nachází nebo mohou nacházet osoby omezené na svobodě veřejnou mocí, především policejní cely, zařízení pro zajištění cizinců a azylová zařízení; a místa, kde se nachází nebo mohou nacházet osoby omezené na svobodě v důsledku závislosti na poskytované péči, především ústavy sociální péče a jiná zařízení, která poskytují obdobnou péči, zdravotnická zařízení a zařízení sociálně-právní ochrany dětí.

Jedná se o zařízení:

- vězeňská zařízení, tj. věznice, vazební věznice, zabezpečovací detence
- policejní cely
- zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy, tj. dětské domovy, výchovné ústavy, diagnostické ústavy
- zařízení pro zajištění cizinců
- azylová zařízení
- zařízení sociálních služeb, tj. zejména pobytová zařízení sociálních služeb (pro seniory, zdravotně postižené apod.)
- zdravotnická zařízení, tj. zejména psychiatrické léčebny, hospice, léčebny dlouhodobě nemocných

- zařízení sociálně-právní ochrany dětí, tj. zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc
- veřejná zařízení pro přežití obyvatelstva za krizových situací [15]

Takové rozšíření pravomocí ochránce je jistě zcela nezbytné, protože právě tato zařízení jsou náchylná na špatná zacházení. Systematické návštěvy ochránce mohou sloužit motivačně pro zaměstnance těchto zařízení, tzn. že se špatnému zacházení budou vyvarovat.

Jak jsem se dočetla v Souhrnné zprávě o činnosti Veřejného ochránce práv za rok 2009 (2010), například situace ve věznicích je dlouhodobě neuspokojivá, a to kvůli přeplnění věznic. Ochránce na to upozorňuje Poslaneckou sněmovnu již od roku 2006 ve svých souhrnných zprávách. Takhle situace má pak za následek, že chod věznic nemůže fungovat, pokud je nedostatek pracovníků Vězeňské služby a pokud je přeplněno. Jako jediné řešení, při současném zvyšování vězňů, se zde nabízí výstavba nových věznic. Jak se můžeme v téže souhrnné zprávě dočíst, i z věznic přichází často stížnosti. Vězni sice jsou omezení na svobodě, ale i přesto jim nesmí být odepřeno správné zacházení s nimi.

V Souhrnné zprávě o činnosti Veřejného ochránce práv za rok 2009 (2010) mě zaujal jeden případ, kdy došlo ke zjevně nesprávnému jednání vůči vězni. Stěžoval si na to, že mu nebylo umožněno používat romský jazyk při telefonickém rozhovoru se svojí dcerou, která je v předškolním věku, a hovor byl ukončen i přesto, že stěžovatel uvedl, že jeho dcera jiný jazyk neovládá. Pracovníci Vězeňské služby mají příkaz, že pokud jim je známo, že odsouzený mluví česky, nesmí užívat jiný jazyk, jinak bude telefonní hovor ukončen. Zaměstnanec Vězeňské služby, který rozhoduje, zda má být hovor ukončen nebo neukončen je vázán podmínkami na základě vyhlášky č. 349/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, která udává, že telefonní hovor může být ukončen, pokud obsah telefonátu zakládá podezření, že je připravován nebo páchán trestný čin. Tedy to, že odsouzený hovoří jiným jazykem než českým ještě nepředstavuje skutečnost, že je připravován nebo páchán trestný čin, zvláště pokud se jedná o dítě v předškolním věku. V tomto případě se vskutku jednalo o nerovné zacházení s vězněm. Ochránce tedy uznal, že tento postup není v souladu s Listinou základních práv a svobod, že došlo k diskriminaci – tzn. kdy s jednou osobou je zacházeno méně výhodným způsobem než s jinou osobou ve srovnatelné situaci. Diskriminačními důvody jako je jazyk a etnická příslušnost se staly zakázanými. Danou skutečnost oznámil řediteli věznice, ten však jeho názory nesdílel, proto problém přerušování hovorů byl postoupen ředitelství Vězeňské služby.

10.2 Rok 2008

Zákon č. 314/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů, mění zákon č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv, tedy rozšiřuje pravomoc ochránce. Získal zvláštní oprávnění v oblasti státní správy soudnictví – má právo navrhnout zahájit kárné řízení o kárné odpovědnosti předsedy nebo místopředsedy soudu a zúčastnit se tohoto řízení.

V podstatě to znamená, že stěžovatel se nemůže odvolávat proti rozhodnutí soudce u ochránce, ale podnět se podává na nevhodné či nečinné chování soudce. Například když dochází ke zbytečným průtahům soudního řízení či nějakým způsobem nevhodným chováním soudce.

Příkladem, jak může například dojít k velkým průtahům, jak lze vyčíst ze souhrnné zprávy, je situace Okresního soudu v Hodoníně, kde tento problém vznikl tak, že jeden soudce se funkce vzdal, další soudce, který po něm agendu převzal, byl několik měsíců v těchto věcech nečinný a poté taktéž ukončil výkon funkce. V mnoha řízeních, které byly změnami soudců postihnuty, došlo k závažným průtahům. Přičemž soudce, který byl tak dlouho nečinný ani nemůže být kvůli své rezignaci potrestán. Ovšem na obranu Okresního soudu v Hodoníně je třeba zdůraznit, že situace je zde kritická, protože zde není dostatek soudců (3 soudkyně jsou na mateřské dovolené, 1 soudkyně v dlouhodobé pracovní neschopnosti), a když soud požádal o zvýšení počtu asistentů, bylo mu sděleno, že není dostatek finančních prostředků pro přijetí dalších asistentů. [14]

Celkově je situace soudů v České republice neúnosná skrze nedostatek soudců.

10.3 Rok 2009

Jak vyplývá ze zákona č. 198/2009 Sb. Parlamentu České republiky o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (neboli antidiskriminační zákon, který je účinný od 1. 9. 2009), který mění zákon č. 349/1999 Sb. o Veřejném ochránci práv, ochránce se opět rozšiřuje působnost, a to ve věcech práva na rovné zacházení a ochrany před diskriminací.

Do této doby byla působnost ochránce ohraničená, ale co se týká ochrany před diskriminací, tady je působnost neomezená. Týká se ochrany všech možných diskriminací.

Veřejný ochránce práv podle antidiskriminačního zákona přispívá k prosazování práva na rovné zacházení se všemi osobami a to bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ, národnost, pohlaví

ví, sexuální orientaci, věk, zdravotní postižení, náboženské vyznání, víru či světový názor. O oběti diskriminace se stará ochránce tak, že jim poskytuje pomoc při podávání návrhů na zahájení řízení z důvodu diskriminace, provádí výzkumy, může též zveřejňovat zprávy a vydávat doporučení k otázkám souvisejícím s diskriminací a zajišťuje výměnu dostupných informací s příslušnými evropskými subjekty.

Jako příklad bych uvedla ze Souhrnné zprávy o činnosti Veřejného ochránce práv za rok 2009 (2010) stížnost, ve které se jednalo o diskriminaci na pracovišti z důvodu jeho sexuální orientace, kvůli čemuž mu bylo nařízeno souhlasit se skončením pracovního poměru dohodou. Prošetřováním se začal zabývat Oblastní inspektorát práce pro Jihomoravský kraj a Zlínský kraj se sídlem v Brně. Inspektorát ale došel k závěru, že k diskriminaci nedošlo. Jako metodu vyšetřování použil přímé dotazování zaměstnanců bez přítomnosti dalších fyzických osob, ale ochránce usoudil, že otázky byly položeny nevhodně a že kontrola neměla být oznámena s předstihem. Ochránce sice vytknul inspektorátu práce nedostatky, však navrhnout opatření k nápravě nebo možné kvůli faktické nemožnosti opakování kontroly.

V tomto případě se tedy jedná o nerovné zacházení kvůli sexuální orientaci, ale inspektorát to bohužel neprokázal, protože nepokládal konkrétní otázky a také neměl předem oznamovat, že se taková kontrola uskuteční. Zaměstnavatel se na to mohl připravit – svým zaměstnavatelům mohl pohrozit, aby vypovídali v jeho prospěch a zároveň mohl dosáhnout sjednocení všech výpovědí tak, aby vypadaly jako pravdivé. Dotazování svědků by tedy mělo být nečekané.

10.4 Návrh rozšíření pravomocí

Domnívám se, že v působnosti ochránce by neměl chybět dohled na samosprávu. Mohlo by to být sice chápáno, jako zásah do práva na samosprávu, ale ochránce nefunguje jako soud, že něco přikáže, ochránce pouze doporučuje návrhy k nápravě. Proto když ochránce pouze doporučí řešení, nejedná se o porušení práva na samosprávu.

Nařízení nebo doporučení?

Hodně diskutabilní otázkou u instituce Veřejného ochránce práv se jeví dilema – jestli ponechat ochránci možnost pouhého doporučení, jak má být věc napravena anebo zda by přímo nařízení nebylo efektivnější. Domnívám se, že kdyby vznikla ochránci pravomoc nařídit, k jaké nápravě

má dojít, instituce by ztratila svou povahu, která je jí vlastní. Jedná se právě o ten rozdíl, který je mezi soudem a institucí ochránce. Kdyby ochránce nabyl pravomoci nařizovat, blížil by se tím svou povahou soudu. Navíc kdyby ochránce disponoval pravomocí nařizovat, musela by být vyřešena i další otázka a to otázka vymáhání – tedy pokud nedojde k nápravě, jak nařídil ochránce, musí pak někdo zakročit a dostat výkonu nařízení. A ten někdo by měl být nejspíš ochránce, to znamená další rozšíření pravomocí. Ochránce by měl vždy určit lhůtu, do kdy má být nařízení vykonáno a pokud se tak nestane, měl by dotyčné sankcionovat. Když i poté není dostáno, otázkou je, komu dále případ postoupit. Při svých současných pravomocích ochránce při nedodržení doporučené nápravy nebo podle něj nedostatečně vykonané nápravy postoupí případ Poslanecké sněmovně. A může daný případ i medializovat. Ale co by se dělo, kdyby ochránce měl právo nařídít nápravu, ale ta by nebyla vykonána? Postoupit to soudu není praktické, protože už teď soudy jsou zahlceny spoustou případů a již dlouho se řeší nedostatek soudců a tím způsobené průtahy.

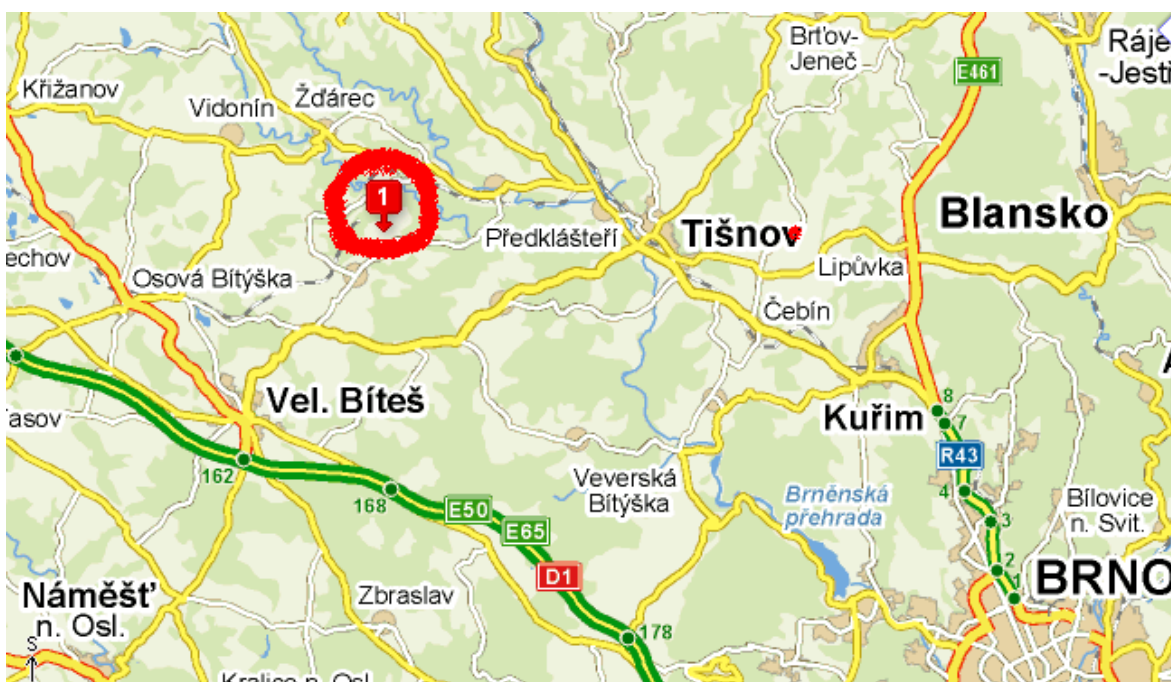
To, že ochránce nenařizuje, ale pouze doporučuje, může být chápáno jako motivace pro tuto instituci. Musí se snažit přesvědčit a docílit nápravy bez možnosti nařízení. V případě, kdy by ochránce pouze dal razítko, tak tím by to pro něj končilo.

11 ROZBOR PŘÍPADU

Podnět

V kanceláři Veřejného ochránce práv jsem si vybrala právě případ Kuřimské Nové Vsi, protože na této složité kauze se dají dobře demonstrovat pravomoci ochránce.

Z ochráncovi Zprávy o výsledku šetření ve věci podnětu obce Kuřimská Nová Ves (2009) vyplývá, že starostka a místostarosta obce si (10. 2. 2008) stěžovali na Český statistický úřad (ČSÚ), který od roku 2005 nesprávně vykazuje počet obyvatel v obci. V roce 2005 se do obce přistěhovalo 33 Ukrajinců, kteří ale nebyli připočítáni ke stálým obyvatelům. V následujících letech, kdy se cizinci postupně vystěhovali, byli však odečítáni. Tato nesrovnalost způsobila, že obec Kuřimská Nová Ves přišla o nemalou část z finančních prostředků od státu. Jelikož se jedná o obec, která měla při připočtení 33 Ukrajinců 159 obyvatel, jistě se jedná o podstatnou část podílu obce na výnosu z některých daní (cizinci tvoří jednu pětinu z celkového počtu obyvatel).

Obr. 4. Mapa polohy obce Kuřimská Nová Ves [16]

Ve srovnání s velkým městem by položka 33 obyvatel tvořila zanedbatelnou část, ale pro Kuřimskou Novou Ves představuje část neobdržených financí podstatnou část jejich rozpočtu, proto je zcela přirozené, že se dožaduje svých práv.

Dále ze Zprávy o výsledku šetření ve věci podnětu obce Kuřimská Nová ves (2009) vyplývá, že starostka se sama nejprve obrátila na ČSÚ. Korespondencí se zaměstnanci ČSÚ se snažila dosáhnout nápravy. Dále dne 8.11. 2007 se dopisem obrátila i na Ministerstvo financí, které odpovědělo, že pro Ministerstvo financí je závazný počet obyvatel podle bilance ČSÚ a ministerstvo tento údaj nemůže nijak měnit. Obec se (10. 1. 2008) tedy opět obrátila na ČSÚ, konkrétně na předsedu, jehož odpovědí (31. 1. 2008) bylo, že počet obyvatel ke dni 1. 1. 2008 bude opraven, ale počty obyvatel z předešlých let již opravit nelze. Z pozice ČSÚ není možné chybný údaj ve vyhlášce č. 232/2007 Sb., o podílu jednotlivých obcí na stanovených procentních částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů, měnit. Předseda ČSÚ doporučil obrátit se s žádostí o dorovnání podílu obce za rok 2007 na Ministerstvo financí. Představitelé obce též komunikovali s cizineckou policií a od ní získali přesný přehled o počtu cizinců.

Starostka tedy využila možných (obránných) prostředků tak, že několikrát kontaktovala ČSÚ a Ministerstvo financí. Ale bez úspěchu. ČSÚ odkazoval starostku na Ministerstvo financí a Ministerstvo financí odkazovalo na ČSÚ. Obě tyto instituce odpověděly, že počet obyvatel již nelze změnit. A proto se poté obrátila na ochránce.

Jak uvádí ochránce ve své zprávě, podnět Kuřimské Nové Vsi spadá do jeho působnosti, která je vymezena zákonem č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů. Obec zároveň poskytla všechny náležitosti, proto mohlo ochránčovo šetření začít. A začalo tím, že ochránce si u předsedy ČSÚ a ředitele Oblastního ředitelství služby cizinecké policie Policie ČR Brno vyžádal všechny potřebné kopie příslušných statistických hlášení obce Kuřimská Nová Ves (v letech 2005-2007) a vysvětlení mechanismu o předávání informací o hlášených cizincích v jednotlivých obcích Českému statistickému úřadu. [17]

Průběh šetření a skutková zjištění ochránce

Ochránce ve své zprávě popisuje, že předseda ČSÚ uvedl, že údaje zveřejňované Českým statistickým úřadem vycházejí přímo z údajů poskytovaných jinými subjekty. [17]

V zákoně č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, §12 Statistika obyvatelstva a sčítání lidu, domů a bytů, je stanoveno, že ve statistice obyvatelstva se vedou statistické informace o narození dětí, úmrtí, uzavření manželství, rozvodech a změnách místa trvalého pobytu. Pro vytváření těchto informací existují státní orgány a zdravotnická zařízení, které podle povahy své činnosti jsou po-

vinny poskytovat Českému statistickému úřadu důvěrné statistické údaje o rodném čísle, adrese místa trvalého pobytu, místu obvyklého pobytu cizince a místu obvyklého pobytu cizince, kterému byl udělen azyl podle zvláštního zákona, státním občanství, porodní charakteristice narozeného dítěte, rodinném stavu, pořadí manželství (rozvodu), počtu nezletilých dětí v rozvádějících se manželstvích, příčinách rozvratu manželství, pokud byly zjištěny, příčině smrti, délce života zemřelého kojence, místě a čase sledované události.

To znamená, že například data o cizincích pochází z registru Cizineckého informačního systému (CIS) Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie. ČSÚ bilancuje jednotlivé počty událostí (stav 1. 1. + narození – zemřelý + přistěhovaní - vystěhovalí = stav k 31. 12.). [17]

V ochránčově zprávě je uvedeno, že podle předsedy ČSÚ je možné, že k chybnému nezapočítání cizinců do evidence obce Kuřimská Nová Ves mohlo dojít tak, že místně příslušné pracoviště cizinecké policie zapsalo přistěhované cizince do elektronické evidence až poté, co export dat o stěhování pro ČSÚ proběhl. [17]

Ochránce ve své Zprávě o výsledku šetření ve věci podnětu obce Kuřimská Nová Ves (2009) popisuje, že tehdejší ředitel Oblastního ředitelství služby cizinecké policie Praha plk. JUDr. Jindřich Urban uvedl, že ředitelství prověřilo v Cizineckém informačním systému údaje k pobytům cizinců v obci Kuřimská Nová Ves v letech 2005 - 2007 a došlo ke stejným výsledkům, které byly poskytnuty obecnímu úřadu na konci roku 2007. V roce 2004 byl dán do provozu Cizinecký informační systém (CIS), jehož gestorem je služba cizinecké policie. V listopadu 2004 byla uzavřena „Dohoda o spolupráci v oblasti zpracování údajů mezi Policií ČR službou cizinecké a pohraniční a Českým statistickým úřadem“. Byla vytvořena za účelem poskytování údajů z CIS v elektronické podobě ČSÚ ke zpracování statistiky migrace cizinců, statistiky pobytu cizinců v ČR a pro zajišťování úkolů veřejné správy, co se týká cizinců. Dále upozornil na důležitý fakt, že byla v roce 2006 změněna legislativa, což mělo podstatný vliv na poskytování údajů z CIS pro potřeby ČSÚ. Zákonem č. 342/2006 Sb. bylo s účinností od 3. 7. 2006 vloženo do zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nové ustanovení § 23a: „Ministerstvo využívá pro plnění úkolů správce informačního systému údaje vedené v informačních systémech provozovaných policií o cizincích s povolením k pobytu na území České republiky, a to v elektronické podobě způsobem umožňující dálkový přístup v rozsahu uvedeném v § 3 odst. 4.“ Dále tehdejší ředitel uvádí, že ze zákona

o evidenci obyvatel vyplývá povinnost Ministerstva vnitra vést v informačním systému evidence obyvatel ČR o cizincích poměrně rozsáhlou bázi údajů, které jsou konkrétně vymezeny v ustanovení § 9a odst. 2 písm. b) zákona o státní statistické službě. Primární a úplnou evidenci o cizincích vede ve svém informačním systému CIS služba cizinecké policie. Z ustanovení § 23a zákona o evidenci obyvatel je zřejmé, že Ministerstvo vnitra (odbor správních činností) má zákonné oprávnění požadovat tyto údaje v elektronické podobě z CIS, a to způsobem, který umožňuje dálkový přístup, což je realizováno. Podle plk. JUDr. Jindřicha Urbana z toho vyplývá, že nyní pouze Ministerstvo vnitra (odbor správních činností) je ze zákona oprávněno poskytovat ČSÚ požadované informace o cizincích pro výkon jeho působnosti v mezích zákona o státní statistické službě, a to z informačního systému evidence obyvatel. Tehdejší ředitel služby cizinecké policie se na závěr vyjádřil, že k jádru věci podnětu obce Kuřimská Nová Ves, ohledně nesouladu skutečného počtu obyvatel v obci s bilancí obyvatelstva vykázanou ČSÚ, není služba cizinecké policie kompetentní se vyjadřovat, protože služba cizinecké policie nemá oprávnění vytvářet bilanci obyvatelstva ani kontrolovat změny vykazovaných počtů obyvatel v jednotlivých obcích, jak jsou registrovány a vedeny i v okresních, krajských a celostátních evidencích a k nimž mají orgány ČSÚ, tak i orgány obce, přístup.

Jak je uvedeno dále ve zprávě, ochránce z odpovědi předsedy ČSÚ Ing. Jana Fishera, CSc. a tehdejšího ředitele Policie ČR, Ředitelství služby cizinecké policie, plk. JUDr. Jindřicha Urbana nemohl zjistit přesnou příčinu pochybení, proto požádal o doplňující vysvětlení a informace o fungování CIS nového ředitele služby cizinecké policie plk. Mgr. Vladislava Husáka. Ochránce poté došel k překvapivým zjištěním, která ale nepřispívala k objasnění, zda údaje z CIS o přistěhovaných cizincích do obce Kuřimská Nová Ves byly či nebyly poskytnuty Českému statistickému úřadu. Je-li totiž údaj z dopisu ředitele služby cizinecké Policie Praha pravdivý, že export dat z CIS pro ČSÚ byl proveden 9. 5. 2005 s údaji o přistěhovaných za období od 1. 4. do 30. 4. 2005, pak není možné akceptovat ani vysvětlení předsedy ČSÚ, že chybné nezahrnutí přistěhování do obce Kuřimská Nová Ves mohlo vzniknout tak, že místně příslušné pracoviště cizinecké policie zaneslo přistěhování do elektronické evidence až poté, kdy proběhl export dat pro ČSÚ. To znamená, že Českému statistickému úřadu by tak totiž musely být oznámeny údaje minimálně o 29 přistěhovaných cizincích do obce Kuřimská Nová Ves, jejichž data byla do CIS vložena od

26. 4. do 6. 5. 2005. Nutno vzít v úvahu i tvrzení ředitele služby cizinecké policie Praha, že 3. 1. 2006 byl proveden export dat pro ČSÚ o cizincích s platným pobytem ke dni 31. 12. 2005. [17]

Jako další krok ochránce bylo obrácení se na Ministerstvo financí, které požádal o výpočet výše škody, která vznikla obci Kuřimská Nová Ves. Za rok 2006 měla obec obdržet o 231 000 Kč a v roce 2007 byla ochuzena o 296 000 Kč. [17]

Právní hodnocení

Ze zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, plyne z § 3 jasná povinnost Českého statistického úřadu vykonávat státní statistickou službu. V § 4 odst. 1 písm. h) je jasně uvedeno, že ČSÚ sestavuje statistiky stavu a pohybu obyvatel, není tedy přípustné, aby se pořád zbavoval odpovědnosti za chybně uvedené údaje. Zároveň § 4 odst. 1 písm. k) stanovuje odpovědnost ČSÚ tím, že musí dohlížet na dodržování povinností v oblasti státní statistické služby a může ukládat sankce za jejich porušení. Český statistický úřad se nemůže dovolávat ani toho, že pochybilo Ministerstvo vnitra, protože opět zákon č. 89/1995 Sb. o státní statistické službě, § 4 odst. 3 říká, že ČSÚ má za úkol koordinovat činnost ministerstev v oblasti státní statistické služby, tzn. dohlížet nad činností ministerstev, spolupracovat s nimi a sjednocovat metodické postupy pro statistická zajišťování prováděná ministerstvy a při zajišťování úkolů jim pomáhat. To znamená, že kdyby pochybila ať už cizinecká policie nebo Ministerstvo vnitra, tak za všechno je stejně zodpovědný Český statistický úřad, který má povinnost nad vším dohlížet a sestavovat takové programy pro statistický sběr dat, kde výskyt chyby je téměř nemožný.

Závěry

Kvůli chybně sestavené bilanci obyvatel v obci Kuřimská Nová Ves k 1. 1. 2006 a k 1. 1. 2007 byla obec výrazně poškozena neboli ochuzena o vysoký podíl finančních prostředků, které jí náležely. Podle ochránce je za zveřejnění chybných údajů o počtu obyvatel obce Český statistický úřad zodpovědný, co se týká zpracování, interpretace i publikování dat poskytnutými jinými státními orgány, to znamená, že zveřejněná statistická data o počtech obyvatel obcí vždy k 1. 1. jsou data Českého statistického úřadu. Veřejný ochránce práv očekává, že ČSÚ svoji odpovědnost uzná a zároveň přijme taková opatření, abych v budoucnu k takovým či podobným chybám již nedocházelo při zpracovávání bilance počtu obyvatel za jednotlivé obce. Způsob, jak se s touto složitou situací ČSÚ vyrovná, nechává ochránce na úřadu samotném. Ochránci totiž nepřísluší

spor o metodě sestavování bilance obyvatelstva mezi Českým statistickým úřadem a cizineckou policií, který naznačil tehdejší ředitel služby cizinecké policie Praha. Ochráncovo šetření by mělo přispět k sestavování takových mechanismů zpracovávání dat sloužící pro sestavování každoročních bilancí obyvatel jednotlivých obcí, které by byly dostatečně věrohodné a objektivní. Nejoptimálnější by bylo, kdyby vždy údaje zveřejněné Českým statistickým úřadem byly shodné s údaji ISEO (Informační systém evidence obyvatel), kde správcem je podle zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech, Ministerstvo vnitra. [17]

Ochráncova zpráva o šetření podnětu obce Kuřimská Nová Ves byla zaslána k vyjádření předsedovi ČSÚ Ing. Janu Fisherovi, CSc., a řediteli služby cizinecké policie Policie ČR plk. Mgr. Vladislavu Husákovi a pro obeznámení s postupem šetření byla též zaslána starostce Kuřimské Nové Vsi Věře Maškové a řediteli odboru 12 Ministerstva financí Janu Ziklovi. [17]

Závěrečné stanovisko

Závěrečné stanovisko ve věci podnětu obce Kuřimská Nová Ves (2009) popisuje vyžádané vyjádření Služby cizinecké policie. Ředitel Služby cizinecké policie Policie ČR plk. Mgr. Vladislav Husák sdělil, že je evidentní, že zásadní pochybení vznikla tím, že ČSÚ na místo toho, aby k pobytu v obci přihlášené cizince připočetl k obyvatelům obce Kuřimská Nová Ves, počet přihlášených cizinců odečetl od obyvatel obce, čímž bylo způsobeno výrazné snížení počtu obyvatel vykazovaných v bilanci pro daňový příjem obce. Služba cizinecké policie se z tohoto důvodu ztotožňuje s hodnocením a závěry Veřejného ochránce práv. Služba cizinecké policie vysvětluje dle požadavku ochránce nesrovnalosti údajů mezi IS CIS a ISEO MV, že dílčí nesrovnalosti mohly vzniknout při přenášení či převádění dat do ISEO. Oba systémy (IS CIS, ISEO) jsou provozovány na oddělených datových sítích. Data jsou do ISEO předávána ve formě exportní dávky a data na straně ISEO před přijetím prochází automatickou validací, což znamená, že jestliže záznamy nespĺňují všechny stanovené parametry, jsou automaticky postoupena zpět Službě cizinecké policie k došetření. Ke zmíněným nesrovnalostem mohlo tedy dojít kvůli časové prodlevě mezi uznání dat a jejich dořešením. Není však nemožné, že k dílčím nesrovnalostem nedošlo zaviněním pracovníků Služby cizinecké policie, kteří nespĺňovali kritérium včasného vkládání údajů do informačního systému CIS. I přes časté kontroly toto pochybení lidského faktoru nelze vyloučit. K 1. 7. 2010 by měl být předložen již nový registr obyvatel (ROB), na kterém pracuje Ministerstvo vnitra a Služba cizinecké policie. CIS zde bude poskytovat data, jako jeden ze zdrojů (refe-

renční údaje o cizincích). V novém registru obyvatel již nebude možné zpracovávat zpochybněné údaje, takové údaje budou totiž automaticky blokovány.

S rychlým vývojem technologií mělo k takovému kroku, jako je zpracování nových programů pro registraci obyvatel, dojít již dříve a nečekat než dojde k pochybením, způsobených špatnou evidencí obyvatel. Rozdělování výnosů z daní mezi jednotlivé obce je dost důležité provést správně, protože pokud některé obci bude chybným údajem odepřeno, co jí náleží, pak v podstatě provést nápravu je složitější tím, že by se podíly na daních z výnosu každé obce musely přepočítat, každé obci by tedy ve skutečnosti náležel nižší podíl, ale reálně není možné těmto obcím jejich část, která jim nepřísluší, poté odebrat a tyto finance dodat obci, která o ně byla ochuzena. Stejně tak je tomu v opačném případě. Pokud by bylo zjištěno, že v některé obci bylo zaevidováno více obyvatel, než ve skutečnosti měla, a finance již byly přerozděleny, je opět nemožné dojít úplné nápravě. Pokud by byl obci odebrán finanční podíl, který jí nepříslušel, musela by poté tato částka být rozdělena ostatním obcím, podle jejich podílu, co se týká počtu obyvatel. Byla by to administrativní činnost navíc.

Za ČSÚ vyjádřil stanovisko ochránce 1. Místopředseda ČSÚ Ing. Jiří Křovák, CSc. Oznámil, že ČSÚ se rozhodně své zodpovědnosti v oblasti koordinace státní statistické služby v České republice nezříká a všechny dostupné metody a nástroje využívá ke zvýšení kvality a spolehlivosti svých výstupů. 1. Místopředseda ČSÚ poukazuje na omezené možnosti harmonizace a systematické korekce, protože údaje pochází pouze z jednoho zdroje dat a neexistuje tedy možnost srovnání s jiným poskytovatelem dat. ČSÚ se ohrazuje, že k selhání kontrolních systémů nedošlo, že v případě „Dohody o spolupráci v oblasti zpracování údajů mezi PČR SCPP a ČSÚ“ (od listopadu 2004) byla prováděna kontrola při měsíčním zpracování dat i při ročním zpracování demografické bilance. V souladu s Dohodou, pokud byly zjištěny nesrovnalosti v datech, byly předávány PČR SCPP ke kontrole a případným opravám údajů, ale vzhledem k nedostatečné zpětné vazbě a dalším nedostatkům v exportních dávkách ze strany PČR SCPP bylo dohodnuto od poloviny roku 2006 předávání měsíční stavové databáze platných a realizovaných pobytů. Dohoda byla ale v následujícím roce 2007 ze strany PČR SCPP vypovězena. Dodávání statistických údajů o cizincích z CIS pro potřeby ČSÚ bylo zastaveno a Český statistický úřad pak již získával údaje o cizincích z ISEO a výstupy s stěhováním obyvatel tak byly poté sestavovány na základě údajů Informačního systému evidence obyvatel Ministerstva vnitra České republiky. Po

uzavření ročních demografických souborů ČSÚ zpracovává ze souboru stěhování počty přistěhovaných a vystěhovaných cizinců do úrovně obcí. Porovnáním podílu počtu stěhujících se cizinců do obce/z obce na celkový počet obyvatel obce vynikají obce, které mají relativně vysoký podíl stěhujících se cizinců. Extrémní případy jsou porovnávány s daty Ministerstva vnitra, uvedenými na internetových stránkách. ČSÚ nemůže poté jinak vyhodnotit nepravděpodobné počty stěhujících se cizinců. ČSÚ není schopno odhalit chybné či chybějící případy stěhování ve svých bilancích. ČSÚ se uvědomuje přetrvávající nesoulady v předávání dat o cizincích z CIS do ISEO. Ale jelikož ČSÚ nemá přístup k údajům CIS, nemůže tedy nesrovnalosti identifikovat. ČSÚ uvedl ve svém vyjádření se pro ochránce, že již je nově schválen návrh zákona o základních registrech a o změně zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, kde jsou jasně vymezeny podmínky poskytování údajů Ministerstvem vnitra Policií ČR pro potřeby státní statistické služby. [18]

Ochránce měl právo dle zákona č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv, § 18 odst. 1, vyžvat úřad, aby se k jeho zjištění ve lhůtě 30 dnů vyjádřil, zjistí-li šetřením porušení právních předpisů či jiná pochybení. Nyní, když se Služba cizinecké policie a Český statistický úřad vyjádřily, zákon říká (§ 18 odst. 2), že pokud ochránce shledá dostatečnými opatření k nápravě, která byla provedena nebo se provádí, vyrozumí o tom stěžovatele (starostku Kuřimské Nové Vsi) i úřad (v tomto případě Služba cizinecké policie a Český statistický úřad).

Ochránce stanovisko vyjádřené ředitelem Služby cizinecké policie Policie ČR akceptoval a opatření, která se týkají zpracování statistických údajů o cizincích, o nichž byl ochránce informován, shledal dostatečnými. Ohledně vysvětlení 1. Místopředsedy ČSÚ tomu tak nebylo. Ochránce jej shledal jako nedostatečné. V období, kdy došlo k chybné bilanci obyvatel obce Kuřimská Nová Ves (k 1. 1. 2006 a k 1. 1. 2007), se nejednalo o statistická data poskytnutá pouze z jediného zdroje (CIS). Podle ochránce chybu zapříčinil ČSÚ při sumarizaci údajů poskytnutých z různých zdrojů o českých státních občanech a cizincích, nesrovnalosti mezi údaji cizineckého informačního systému a informačního systému evidence obyvatel (ISEO), na které poukazoval ČSÚ, nebyly příčinou chybně sestavených bilancí obyvatel obce Kuřimská Nová Ves. Nyní získává ČSÚ data pouze z ISEO (i data o cizincích), v budoucnu by již nemělo k podobné chybě dojít. To však neznamená, že data o cizincích, která jsou poskytnuta prostřednictvím ISEO, jsou přesná a zcela odpovídají skutečnosti. Ochránce je toho názoru, že ČSÚ by měl na svůj úkol sledování plnění

povinností v oblasti státní statistické služby neměl rezignovat, protože i nadále má ČSÚ prostor pro kontrolu dat poskytovaných z ISEO vzhledem k tomu, že se jedná o data o českých státních občanech, tak i o cizincích, u kterých lze předpokládat větší migraci. Sdělená opatření k nápravě nevyznívají pro ochránce přesvědčivě. Vyjádření 1. místopředsedy ČSÚ, pověřeného zastupováním předsedy, nepřesvědčilo ochránce o tom, že ČSÚ není za chybně sestavenou bilanci obce Kuřimská Nová Ves odpovědný. [18]

Služba cizinecké policie je již dalších povinností ve věci podnětu obce Kuřimská Nová Ves zproštěna, následují tedy další povinnosti pouze Českého statistického úřadu, které určuje zákon č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv, § 20 odst. 1, ze kterého vyplývá, že je povinen do 30 dnů od doručení závěrečného stanoviska sdělit ochránci, která opatření k nápravě provedl. § 20 odst. 2 zákona o Veřejném ochránci práv říká, že pokud ČSÚ nedostojí povinnosti do 30 dnů se vyjádřit, nebo jsou-li opatření k nápravě podle ochránce nedostatečná, ochránce vyrozumí nadřízený úřad a pokud není takového úřadu, vyrozumí vládu. Zároveň může informovat veřejnost o svých zjištěních včetně jmenování konkrétních osob, které jsou oprávněny jednat jménem úřadu. [8]

Na základě § 19 písm. e) zákona o Veřejném ochránci práv bylo ochráncem navrženo Českému statistickému úřadu jako opatření k nápravě poskytnutí náhrady škody obci Kuřimská Nová Ves, a to podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992, o notářích a jejich činnosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o odpovědnosti za škodu“), a to za předpokladu, že obec Kuřimská Nová Ves nárok na náhradu škody podle tohoto zákona u ČSÚ uplatní. [18]

Podle § 14 odst. 1 zákona o odpovědnosti za škodu se nárok uplatňuje u příslušného ministerstva nebo jiného ústředního správního úřadu, pokud došlo ke škodě v odvětví státní správy, jež náleží do jeho působnosti. ČSÚ je podle § 2 odst. 1 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČR, ve znění pozdějších předpisů, jiným ústředním orgánem státní správy. Dle § 18 odst. 2 zákona o Veřejném ochránci práv následuje zaslání závěrečného stanoviska s návrhem opatření ochránce 1. místopředsedovi ČSÚ Ing. Jiřímu Křovákovi, CSc., od něhož ochránce musí požadovat podle § 20 odst. 1 zákona o Veřejném ochránci práv sdělení, jaká opatření k nápravě ČSÚ provedl. Závěrečné stanovisko dále obdržel starostka obce Věra

Mašková, ředitel služby cizinecké policie Policie ČR plk. Mgr. Vladislav Husák a ředitel odboru 12 Ministerstva financí Jan Zíkl. [18]

Odpovědí Českého statistického úřadu bylo, že neuznává svou odpovědnost za chybně sestavenou bilanci obyvatel obce Kuřimská Nová Ves ke dni 1. 1. 2006 a 1. 1. 2007, což mělo za následek, že tato obec byla poškozena při stanovení jejího podílu na výnosu daní. Odkaz na ustanovení § 1 odst. 2 zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, pokládal za nepřipadný. Ve své odpovědi ČSÚ opětovně opomíjel skutečnost, že bilance obyvatel obce ke dni 1. 1. 2006 a 1. 1. 2007 byla sestavována nejen na základě údajů z Cizineckého informačního systému. ČSÚ tedy neakceptoval ochráncův návrh k náhradě škody, která byla způsobená nesprávným úředním postupem. V takovém případě říká zákon č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv, § 20 odst. 2 písm. b), že ochránce může informovat veřejnost, přičemž utajované skutečnosti a údaje o totožnosti stěžovatele a zaměstnanců úřadu se neuvádějí. Ochránce se rozhodl tuto možnost využít a informoval o tom jak ČSÚ, tak i starostku obce Kuřimská Nová Ves. [18]

Ukončení šetření

Dle Návrhu na ukončení věci podle § 20 zákona (2010) z Kanceláře Veřejného ochránce práv je ze zpráv z médií zcela zřejmé, že obci Kuřimská Nová Ves byla škoda nahrazena. Nikoliv však ze strany Českého statistického úřadu, ale ze strany Ministerstva financí. O pochybení ČSÚ informoval ochránce veřejnost na tiskové konferenci dne 16. 9. 2009. Chybu ČSÚ nikdy sice nepřiznal, ale zřejmě se zasadil o to, aby byly peníze obci vráceny. Věc je tedy možno dle § 20 zákona o Veřejném ochránci práv ukončit. Podle § 20 odst. 2 písm. a) zákona o Veřejném ochránci práv měla být vyrozuměna i vláda, ale jelikož obci již byla způsobená škoda nahrazena, není to již třeba.

Zobecnění

I když je podle Veřejného ochránce práv zcela zřejmé zavinění chyby na straně Českého statistického úřadu, je zároveň zcela jisté, že ČSÚ odpovědnost za chybné bilance obyvatel obce Kuřimská Nová Ves bude odmítat stále.

12 OMBUDSMAN V ČR

Volby ochránce

Po vzoru Británie bych v naší české instituci zavedla délkou neomezené funkční období, tedy omezené pouze hranicí dosažení 65 let - pokud by tedy dříve nerezignoval nebo ho parlament z nějakých závažných důvodů neodvolal. Poslanecké sněmovně by tak odpadla povinnost každých 6 let volit nového ochránce. Domnívám se, že pokud zvolený ochránce svou činnost vykonává dobře, bez problémů, není důvod pořádat volby. Důkazem toho je Otakar Motejl, který zastává funkci Veřejného ochránce práv již ve druhém volebním období. Zákon o ochránci dovo-luje pouze, že ochránce může být zvolen pouze na dvě bezprostředně po sobě jdoucí funkční období.

Poslanecký filtr

Například ve Francii a Británii existuje poslanecký filtr, což v podstatě znamená, že podání se zasílá poslanci či senátorovi a ti stížnost postoupí ochránci, pokud shledají, že se jedná o věc spadající do jeho působnosti, a že věc není nepodstatná. Domnívám se, že právě poslanecký filtr částečně porušuje základní vlastnost ochránce – nezávislost. Sám ombudsman by měl rozhodnout, co do jeho působnosti patří a který podnět je opodstatnělý. Toto rozhodování by tedy nemělo být přeneseno na poslance a senátory, ti mají své povinnosti v Parlamentě, pro tuto oblast je tady instituce ochránce, která sama určí, zda se podnětem zabývat bude, zda nikoli.

Dozor nad soudy

Dokonalému ochránci by samozřejmě neměl chybět dozor v oblasti soudnictví. Český ochránce disponuje touto pravomocí teprve od roku 2008. Občané si ale u ochránce nemůžou stěžovat na vyřčený rozsudek soudu, ale mohou podat stížnost, co se týká nečinného jednání anebo zbytečných průtahů soudu. V dnešní době jsou u nás průtahy soudních řízení velkým problé-mem. V podstatě příčinou je nedostatek soudců. Ale zvýšení počtu soudců momentálně není dosti pravděpo-dobné, jelikož se potýkáme s vysokým schodkem státního rozpočtu, otázkou tedy je, z jakých zdrojů by navýšení počtu soudců bylo hrazeno.

Velikost instituce

Rozhodně se přikláním k názoru, že v současnosti není třeba nějakým způsobem rozšiřovat instituci. Jedna kancelář se sídlem v Brně je dostačující. Chce-li někdo podat stížnost ústně, tak Brno je v podstatě svou polohou dostupné pro všechny. V současnosti ale spíše převažuje formát stížnosti v elektronické podobě, který může stěžovatel podat odkudkoli. A co se týká otázky, zda je efektivnější vybudovat instituci pro každý region (či jiný územně nižší celek) zvlášť, tak v naší malé republice by taková síť institucí neměla smysl.

ZÁVĚR

Diskutabilních otázek ohledně českého ochránce je spousta. Počínaje tím, zda je vůbec tato instituce přínosná, zda finanční prostředky plynoucí zde ze státního rozpočtu jsou využívány efektivně. S rostoucím počtem úřadů státní správy je spojena i větší provázanost, ale zároveň i složitost fungování úřadů. Tímto může být zapříčiněno spousta případů, kdy úřad nejedná správně, ať už ze své vůle anebo kvůli právě zmíněné složitosti a provázanosti veřejné správy. Pro řešení takto vzniklých pochybení ze strany úředníků vznikla instituce Veřejný ochránce práv, který chrání naše práva v oblasti veřejné správy. Zda je tato instituce efektivní dokazují například každoroční souhrnné zprávy, kde je možno vyčíst různé statistiky a přehledy, kolika případy byla instituce zaměstnána a v kolika případech bylo dovoláno spravedlnosti. Tato instituce by měla být rozhodně v každé zemi, protože ne vždy se lidé chtějí obracet na soud a v mnoha případech ani nemůžou, například kvůli vysokým soudním nákladům. Při pročitání spousty případů, které ochránce řešil, zastávám názor, že existence této instituce je u nás nutná, a to ať už se jedná o menší kauzy nebo ty závažnější. V demokratickém státě má každý nárok na ochranu práv.

Vhodně byly do zákona zakotveny i další pravomoci ochránce, které rozšiřují jeho působnost. Například co se týká osob omezených na svobodě, které nemají moc možností se bránit před nesprávným jednáním. Pro tyto případy vznikla pravomoc ochránce provádět inspekční kontroly, které dle mého názoru působí preventivně. Dost podstatnou a pozitivní změnou byl vznik nové pravomoci ochránce v oblasti diskriminace. Která zde byla postrádána. Jako nedořešené pokládám to, že když už má ochránce v působnosti úřady vykonávající státní správu, proč zde nejsou zahrnuty i samosprávné orgány. Samosprávné orgány mají sice právo na samosprávu, ale tím, že ochránce by pouze „doporučil“ opatření k nápravě, není toto právo na samosprávu vlastně porušeno. Proto bych v této oblasti pravomoci ochránce určitě rozšířila. Čímž se ale nabízí další otázka, zda by nebylo lepší pro větší autoritu uzákonit možnost ochránce nařizovat, k jakým nápravným opatřením má dojít. Domnívám se, že pokud instituce Veřejného ochránce práv vykonává svou funkci dobře i bez zmíněné možnosti „nařízení“, není třeba se touto otázkou více zabývat. Z mnoha literaturách jsem se dočetla, že v mnoha zemích, kde tato instituce není v tomto směru autoritativní, jsou návrhy ochránce akceptovány bez velkých komplikací. Pokud však v České republice ochráncův návrh nápravy škody není akceptován, existují sankční prostředky jako je medializace případu nebo ochránce informuje o případu vládu. Byť by se nezdály jako účinné,

opak je pravdou. Jako například v případě, kterým jsem se zabývala, kde Český statistický úřad dle ochránce pochybil v sestavování bilance obyvatel obce Kuřimská Nová Ves, která touto chybou přišla o nemalý podíl z výnosů daní. ČSÚ se s názorem ochránce, že je za chybu odpovědný, neztotožnil a nesplnil doporučený návrh k nápravě, tedy vyplatit obci to, o co byla ochuzena. Ale díky mediálnímu tlaku se alespoň ČSÚ zasloužil o to, že škoda byla obci uhrazena Ministerstvem financí.

Instituce Veřejný ochránce práv se již u nás pomalu dostává do povědomí mnoha občanů. Domnívám se, že tato instituce je velkým přínosem pro české občany. V demokratickém státě by taková forma ochrany práv neměla chybět.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] Sládeček, V. *Obecné správní právo*. Praha: ASPI, a .s., 2005, 380 s. ISBN 80-7357-060-2
- [2] *Veřejný ochránce práv* [online]. [cit. 2010-03-31]. Ombudsman. Dostupné z WWW: <<http://www.ochrance.cz/>>.
- [3] Sládeček, V. *Zákon o Veřejném ochránci práv: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2000. 135 s. ISBN 80-7179-445-7.
- [4] *Senát PČR* [online]. [cit. 2010-03-31]. Zpráva o činnosti Senátu za rok 2000. Dostupné z WWW: <http://senat.cz/cinnost/zpravy/vyrzpr00.php?ke_dni=15.03.2010&O=7>.
- [5] *Veřejný ochránce práv* [online]. [cit. 2010-03-31]. Působnost veřejného ochránce práv. Dostupné z WWW: <<http://www.ochrance.cz/verejny-ochrance-prav/pusobnost-verejneho-ochrance-prav/>>.
- [6] *Veřejný ochránce práv* [online]. [cit. 2010-03-31]. Veřejný ochránce práv - ombudsman. Dostupné z WWW: <<http://www.ochrance.cz/verejny-ochrance-prav/verejny-ochrance-prav-ombudsman/>>.
- [7] *Veřejný ochránce práv* [online]. [cit. 2010-03-31]. Zástupce veřejného ochránce práv. Dostupné z WWW: <<http://www.ochrance.cz/verejny-ochrance-prav/zastupce-verejneho-ochrance-prav/>>.
- [8] zákon č. 349/1999 Sb. ze dne 8. prosince 1999 o Veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů
- [9] Naše peníze : ekonomické zpravodajství [online]. 2010-03-08 [cit. 2010-04-03]. Platy státních zaměstnanců: Mnozí vydělávají více než prezident. Dostupné z WWW: <<http://www.nasepenize.cz/platy-statnich-zamestnancu-mnozi-vydelavaji-vice-nez-prezident-6379>>. ISSN 1802-4556.
- [10] Sládeček, V. *Ombudsman, ochránce práv ve veřejné správě*. Praha: Karolinum, 1998. 200 s. ISSN 0323-0619

- [11] Nenásilí [online]. 2008-06-27 [cit. 2010-05-03]. Online s Annou Šabatovou. Dostupné z WWW: <http://www.nenasili.cz/cs/1623_online-s-annou-sabatovou>.
- [12] NEJEZCHLEBOVÁ, Lenka. Kandidáti se prou, jak má vypadat ideální ombudsman. IDNES.cz [online]. 2006-11-28, [cit. 2010-05-03]. Dostupný z WWW: <http://zpravy.idnes.cz/kandidati-se-prou-jak-ma-vypadat-idealni-ombudsman-fsp-/domaci.asp?c=A061123_173715_domaci_ne>.
- [13] SŮRA, Jan. Nejvíce aut, největší byt. Mladá fronta DNES [online]. 2009-07-01, 11, [cit. 2010-05-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.nku.cz/cz/media/clanek-v-deniku-mlada-fronta-dnes-ze-dne-1-7-2009-s-nazvem-nejvice-aut--nejvetsi-byt-id2150/>>.
- [14] KOUKAL, Pavel. Souhrnná zpráva o činnosti veřejného ochránce práv 2009. Brno : Omega Design, s. r. o., 2010 [cit. 2010-05-03]. Dostupné z WWW: <http://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/zpravy_pro_poslaneckou_snemovnu/Souhrnna_zprava_VOP_2009.PDF>. ISBN 978-80-254-6668-1.
- [15] Veřejný ochránce práv : Ombudsman [online]. Brno : Kancelář veřejného ochránce práv, 2010? [cit. 2010-05-03]. Zařízení. Dostupné z WWW: <<http://www.ochrance.cz/ochrana-osob-omezenych-na-svobode/zarizeni/>>.
- [16] Mapy.cz [online].Seznam.cz, c1996-2010 [cit. 2010-05-03]. Kuřimská Nová Ves. Dostupné z WWW: <http://mapy.cz/#mm=ZP@sa=s@st=s@ssq=Ku%C5%99imsk%C3%A1%20Nov%C3%A1%20Ves@sss=1@ssp=124574828_128282316_146005100_145878732@x=137619456@y=133093376@z=9>
- [17] MOTEJL, O. *Zpráva o výsledku šetření ve věci podnětu obce Kuřimská Nová Ves*. Kancelář Veřejného ochránce práv v Brně. 31. 3. 2009. Sp. zn.: 755/2008/VOP/MV
- [18] MOTEJL, O. *Závěrečné stanovisko ve věci podnětu obce Kuřimská Nová Ves*. Kancelář Veřejného ochránce práv v Brně. 17. 6. 2009. Sp. zn.: 755/2008/VOP/MV
- zákon č. 381/2005 Sb. ze dne 19. srpna 2005, kterým se mění zákon č. 349/1999 Sb. o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

- zákon č. 198/2009 Sb. ze dne 1. září 2009 o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon)
- zákon č. 89/1995 Sb. ze dne 20. Dubna 1995 o státní statistické službě
- VALÁŠEK, M. *Návrh na ukončení věci podle § 20 zákona*. Kancelář Veřejného ochránce práv v Brně. 8. 3. 2010. Sp. zn.: 755/2008/VOP/MV

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obr. 1.: JUDr. Otakar Motejl.....</i>	<i>14</i>
<i>Obr. 2.: Mgr. Anna Šabatová.....</i>	<i>15</i>
<i>Obr. 3.: Kancelář Veřejného ochránce práv.....</i>	<i>31</i>
<i>Obr. 4. Mapa polohy obce Kuřimská Nová Ves.....</i>	<i>47</i>

SEZNAM TABULEK

<i>Tab. 1.: Žebříček nejlépe placených státních zaměstnanců ČR.....</i>	<i>34</i>
---	-----------

SEZNAM GRAFŮ

<i>Graf 1.: Graf podaných stížností v letech 2001-2009.....</i>	<i>36</i>
---	-----------